ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

13. X 1989. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА LI • 12000 ДИН • БРОЈ 1972

Немачка 2,50 DEM Француска 4,50 FRF. САД 1,25 USD. Швајцарска 1,80 CHF. Шведска 8,40 SEK. Аустрија [illegible] ATS. Грчка 180 GRD

МА ШТА КАЖЕШ

КАКО СЕ ОСЛОБОДИТИ НЕПОЖЕЉНОГ САРАДНИКА

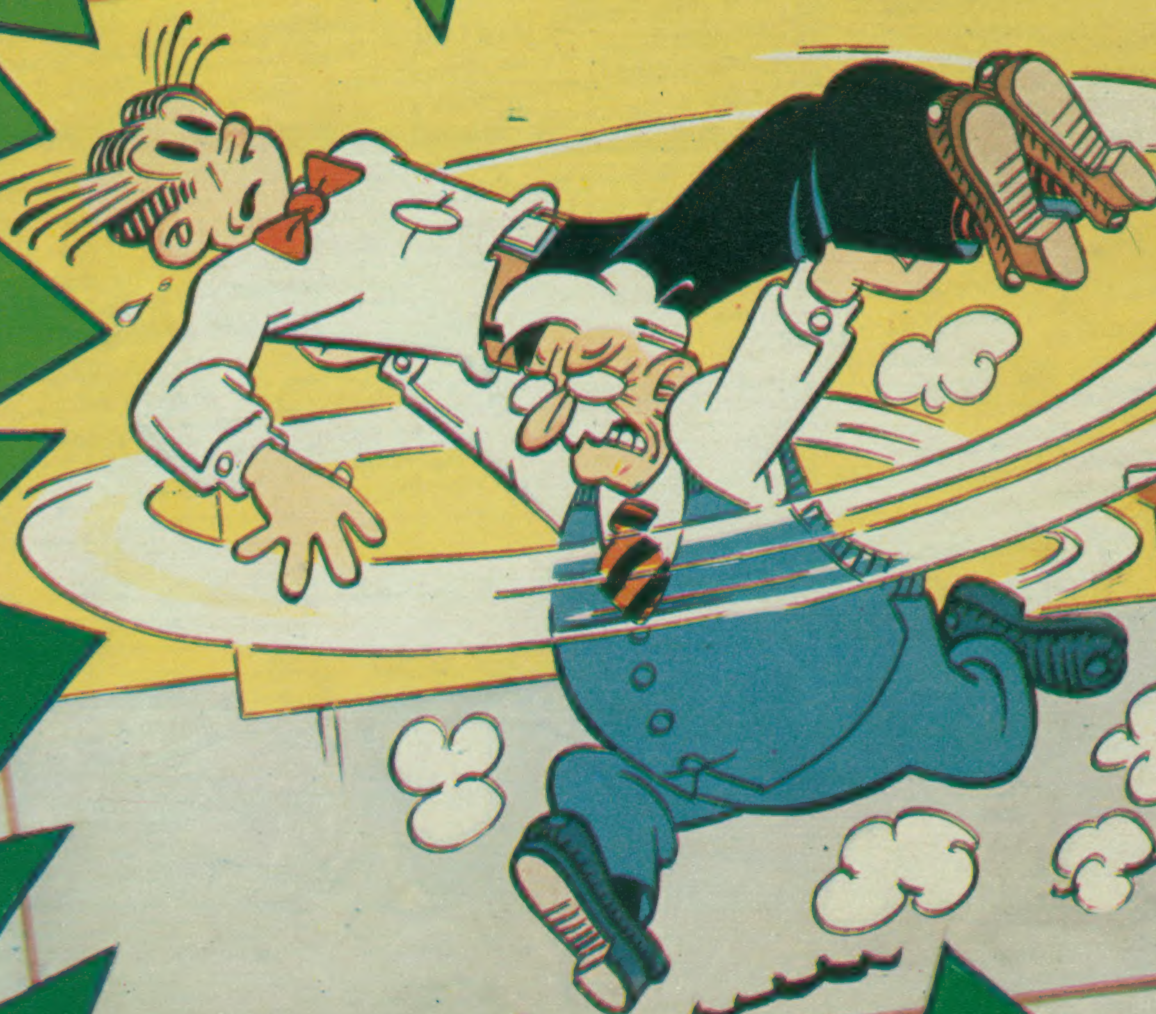

Ripley

Веровали или не!

ХОКЕЈАШКИ ШТАП

ИЗЛОЖЕН НА СВЕТСКОЈ ИЗЛОЖБИ ОДРЖАНОЈ 1986. У ВАНКУВЕРУ (КАНАДА) БИО ЈЕ ДУГАЧАК 61 МЕТАР.

НЕПРИЈАТЕЉИ НА НОВЧИЋУ

ПОСЛЕ ПОРАЗА КОД ВАТЕРЛОА НАПОЛЕОН БОНАПАРТА ЈЕ ПРОГНАН НА ОСТРВО СВЕТА ЈЕЛЕНА, (ОСТРВО ПОД БРИТАНСКОМ ВЛАШЋУ) ГДЕ ЈЕ 1821. УМРО. НА ЗАХТЕВ ВЛАСТИ ОВОГ ОСТРВА, БРИТАНСКА КРАЉЕВСКА КОВНИЦА ИЗРАДИЛА ЈЕ НОВЧИЋ НА КОМЕ СЕ С ЈЕДНЕ СТРАНЕ НАЛАЗИ НАПОЛЕОНОВ ЛИК, А С ДРУГЕ ЛИК КРАЉИЦЕ ЕЛИЗАБЕТЕ II, КАО ЗНАК ДА СУ ФРАНЦУСКА И ЕНГЛЕСКА, НЕКАДАШЊИ НЕПРИЈАТЕЉИ, ДАНАС ПРИЈАТЕЉИ.

ЈАЧИ ОД КРОКОДИЛА

МОСУ, ДОМОРОЦА ИЗ ТАМАТАВЕ НА МАДАГАСКАРУ, КРОКОДИЛ ЈЕ ШЧЕПАО ЗА СТОПАЛО. АЛИ, ОН НИЈЕ ИЗГУБИО ПРИСЕБНОСТ; ЗГРАБИО ЈЕ ЖИВОТИЊУ ЗА НОГУ И ОСЛОБОДИО СЕ ПОСЛЕ ЈЕДНОЧАСОВНЕ БОРБЕ.

АМЕРИЧКА РИЂА ВЕВЕРИЦА

ХРАНИ СЕ ПТИЧИЈИМ ЈАЈИМА, ПТИЋИМА, БИЉКАМА, АЛИ И **ПЕЧУРКАМА ОТРОВНИЦАМА** ОД КОЈИХ ЧОВЕК УМИРЕ.

ЦРКВУ

У ИЉЕСКАСУ (ШПАНИЈА) ПОДИГАО ЈЕ СЛИКАР ЕЛ ГРЕКО, ДА БИ ПРЕКРАТИО ВРЕМЕ ДОК ЈЕ 1580. ЧЕКАО СУДСКУ ПАРНИЦУ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА ●●●

●●● јапанска фирма „Јосимо Гому Когио" израдила је оригиналан транспортер за расуте материјале. Док се возило креће, терет је савијен у цев а на месту где га треба истоварити она се раствара Тако је расут терет заштићен од ветра, кише и прашине а и не просипа се. Цевасти конвејер, како се зове, креће се два пута брже од обичног а заузима један и по пута мање места.

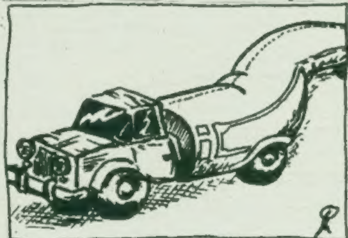

●●● најкрвољочнија риба више изгледа није пирана већ – пастрмка. То је потврдио један примерак ове врсте тежак четири килограма који је донедавно пливао у лондонском акваријуму. Дотична пастрмка је једном из чиста мира искочила из свог и бућнула у суседни акваријум препун пирана и за трен ока смазала седамнаест риба. Наравно, управа акваријума одлучила је да крвољочној пастрмки откаже гостопримство и заувек је протера.

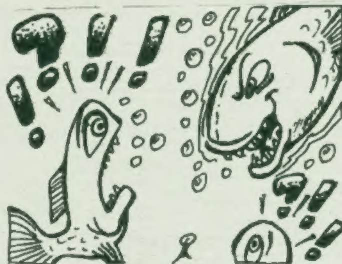

●●● тринаестогодишњи дечак Мауро Палавичино откад зна за себе јури за лоптом и игра фудбал. Недавно је на стадиону у италијанском граду Монци пред публиком постигао значајан рекорд: ногом је без престанка ударао лопту 33.680 пута, а да му ниједном није испала на траву.

●●● Кити, најстарија мачка у Великој Британији, угинула је 12. јула, само неколико недеља пре 32. рођендана. Ова позната маца из Иклсхола у покрајини Страдфордшир није била само рекордер у дуговечности већ и по потомцима – за собом их је оставила чак 218.

●●● најстарији падобранац на свету је деведесетшестогодишњи Швајцарац Марио Борадори из Тичина. Он је заједно са инструктором Алдом Остијем извео скок са висине од четири хиљаде метара и потукао рекорд једног осамдесетшестогодишњег Американца.

●●● према писању британског дневника „Гардијан" отровне отпадне материје европске и америчке индустрије биће отпремане у западну Сахару. Један британски конзорцијум преговара са мароканским краљем о изградњи постројења у пустињи у којима би се штетни отпаци спаљивали и уништавали.

Илустровао: Предраг Милићевић

WALT DISNEY

ПАЈА ПАТАК

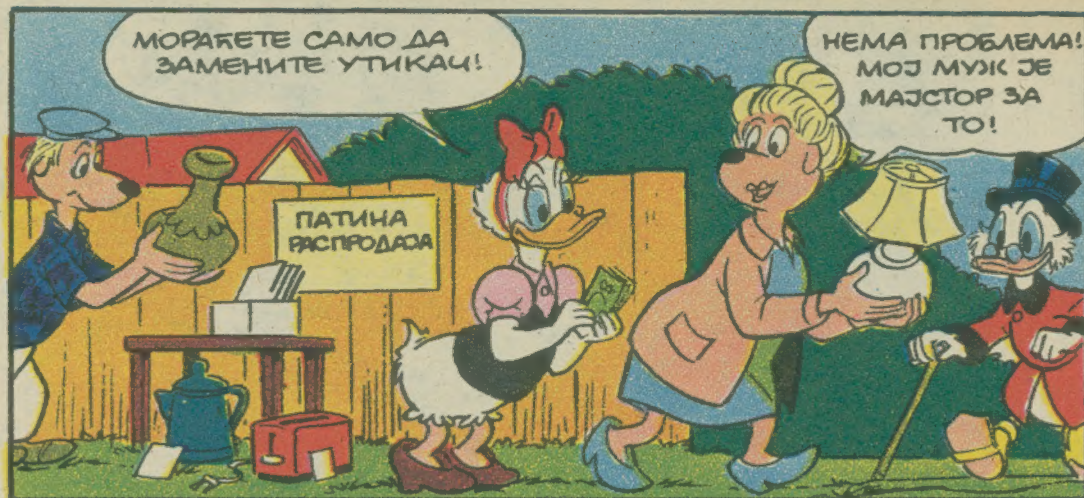
МОРАЋЕТЕ САМО ДА ЗАМЕНИТЕ УТИКАЧ!
НЕМА ПРОБЛЕМА! МОЈ МУЖ ЈЕ МАЈСТОР ЗА ТО!
ПАТИНА РАСПРОДАЈА

НАПРАВИЛА СИ ДОБАР ПОСАО ОВОМ РАСПРОДАЈОМ, ПАТО!
ДА! НИСАМ ОЧЕКИВАЛА ОВОЛИКУ ЗАИНТЕРЕСОВАНОСТ, СТРИЧЕ БАЈО!

БЕЗ ОБЗИРА КОЛИКО НЕКА СТВАР ИЗГЛЕДА ДА ВИШЕ НЕ ВРЕДИ...

...УВЕК ЈЕ МОЖЕШ ПРОДАТИ НА ОВАКВИМ РАСПРОДАЈАМА!
Distributed by King Features Syndicate

ЗАНИМЉИВА ИДЕЈА!
БАЈА ПАТАК

ХМ...
4-16

ИМАМ И ЈА ОВДЕ **НЕШТО** ЗА РАСПРОДАЈУ!

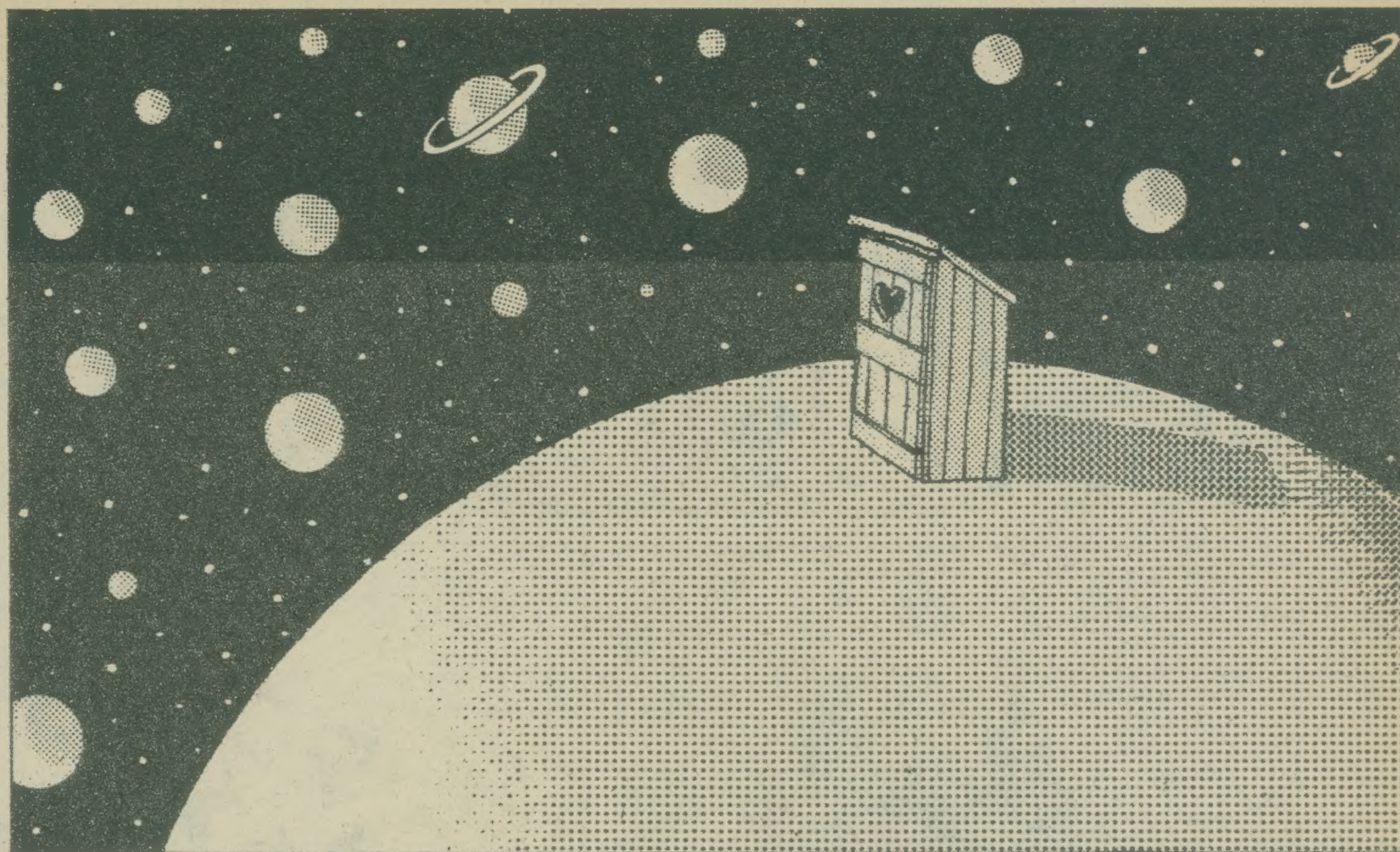

Космичко олакшање

ИМА ЛИ ВЕ-ЦЕА ЗА АС

КАКО У УСЛОВИМА НУЛТЕ ГРАВИТАЦИЈЕ СВЕ ЛЕБДИ А НИШТА НЕ ПАДА, ПИТАЊЕ САНИТАРИЈА ЈЕ ШКАКЉИВА СТВАР. И ВЕОМА СКУПА. САМО ЗА ЧИШЋЕЊЕ WC-а НА „ШАТЛУ" НАСА ПОСЛЕ СВАКОГ ЛЕТА ДАЈЕ 50 ХИЉАДА ДОЛАРА

Хенри Витмор је на добром путу да се прослави. WC шоља коју је направио има све изгледе да се нађе на услузи посади америчке свемирске станице „Фридом".

Питање васионског ве-цеа није ни издалека тако једноставно као што се можда чини. Инжењерима су шоље за нулту гравитацију задале бар исто толико главобоља колико и сви остали делови свемирских бродова. А није да се није покушавало или да се није довољно улагало. Шушка се да је клозет на „шатлу" коштао око милион долара и да ће већ код прве следеће генерације „свемирског аутобуса" тај издатак износити преко три милиона долара.

До почетка ере „шатла" било је тако рећи пипаво. Улогу ве-це шоље играла је пластична кеса коју су астронаути рукама придржавали уз стражњи део. Како тамо где нема гравитације ништа не пада а све лебди, кесе су имале цевчице за прсте што је астронаутима омогућавало да својеручно усмере на дно оно чега су се отарасили.

Миксирање, размазивање, замрзавање

На стотонашу „Скајлабу" санитарни услови су већ били бољи. Ве-це шоља обложена пластичном врећицом донекле је подсећала на ону код куће – изузме ли се податак да јој је место било на зиду. Гумено црево служило је за обављање потреба лакше врсте.

Тек је „шатл" отворио еру високе технологије у области ванземаљских санитарија. Ве-це шоља је најзад скоро сасвим личила на саму себе, налазила се на поду и имала је чак и параван- завесу.

Према конструкторској замисли требало је да ве-це на „шатлу" ради овако: астронаут обави оно што мора, притисне дугме, оно активира „миксер" који се налази на дну шоље. Миксер ситни и размазује пристигли материјал по зиду шоље где се овај тренутно дубоко замрзава.

На жалост, у пракси су искрсле невоље. Неки делови су се неплански зачепљивали или једноставно кварили, па је претила опасност да смеђи прах из покварене шоље заспе људе и електронику излажући посаду ризику од зараза и кварова на осетљивим инструментима.

„Миксер" је тако отпао, с тим што се лебдење отпадних твари ограничавало на шкољку посредством ваздушног млаза који струји при површини отвора за седење. Решење је имало једну ману. У почетку су астронаути морали да употребљавају алатку сличну лопатици како би у скакутавој маси направили места за нове прилоге. Касније је ве-це опреми придодата механичка рука са мрежом која се, тачно на пола лета, употребљавала за захватање и уклањање нагомилане масе. Ни овим ствари ни издалека нису решене: посада нипошто није смела да баца употребљене листиће тоалетног папира у шољу него у врећу која је лебдела тик поред ве-цеа и отварала се и затварала на узицу. Још је деликатније питање отвора на шкољки: десет центиметара пречника довољно је мало да у програм припрема сваке посаде „шатла" спада и савладавање вештине прецизне употребе ве-цеа.

Једна коцкица: 60 сеанси

Мора се признати да астронаутима до сада није било лако, али има изгледа да ће им на будућој америчкој орбиталној станици „Фридом" најзад лакнути. У најужем избору су два пројекта.

У оба случаја свемирски ве-це и даље би радио на

ТРОНАУТЕ?

принципу ваздушног млаза који отпатке задржава унутар шоље, затим угљеног филтера коме је задатак да спречи ширење непријатних мириса и дела који на принципу пресе сабија чврсти материјал.

Први кандидат, и по многима фаворит, за нови тип астронаутског ве-цеа дело је Хенрија Витмора. Витморов ве-це ради овако. После обављеног посла астронаут само спусти поклопац. Остало обавља клип четвртастог облика који лагано потискује садржај ка дну шоље. Како је клип обложен посебном пластичном хартијом, он успут струже и нечистоће са зидова шкољке. Осим што се сам риба, Витморов WC је и

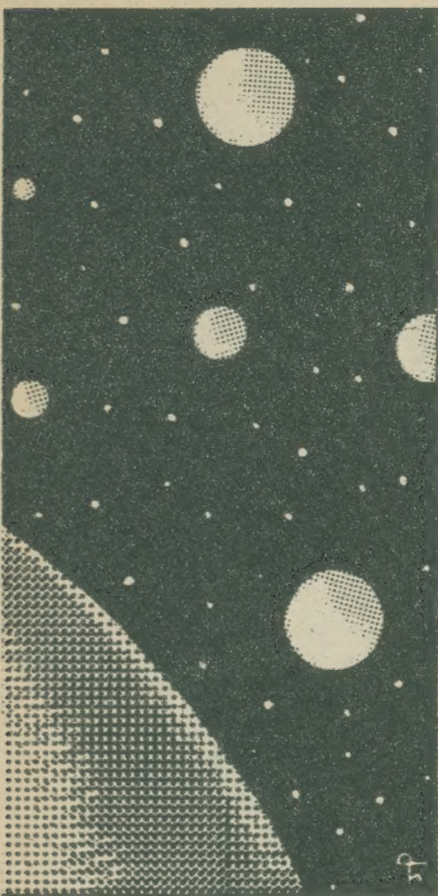

Илустровао: Растко Ћирић

невероватно економичан: учинак од 60 астронаутских „сеанси" сабија у коцкицу од свега 16 кубних центиметара. „Витмор" има још једну значајну особину: не престаје да ради ни када му откаже неки део. Могуће је, рецимо, и ручно покретање клипа уколико откаже аутоматски систем.

Пројекат фирме „Хамилтон" далеко је сложенији. Компанија, иначе, већ располаже солидним искуством у области космичких санитарија. После сваког лета „шатла" њене екипе рашчишћавају стање у астронаутском ве-цеу и оспособљавају га за ново путовање. Цена услуге: 50 хиљада долара.

Ево како у овој компанији замишљају нови космички ве-це. То је цилиндар обложен пластичном врећом која пропушта ваздух, али не и течности. Када се шкољка напуни новим садржајем, поклопац се аутоматски спушта, шкољка почиње да се обрће око своје осе и читав ве-це помера се уназад док не заузме положај испод клипа за сабијање. Клип се тада спушта, сабија отпатке и са све пластичном врећицом их баца у канту чији се капацитет попуњава после 50 индивидуалних посета ве-цеу.

Мада „витмор" има више шанси јер је једноставнији, што ће рећи мање подложан кваровима, врло је могуће и компромисно решење: ве-це пола „витмор" пола „хамилтон стандард". Ма како било, усвојени пројекат „биће подвргнут ригорозним проверама док све не буде савршено функционисало", обећава Рафаел Гарсија, шеф Управе за летове са људском посадом НАСЕ. Значи ли то да ће одлазак у ве-це усред космоса најзад постати подношљиво искуство?

Мина Илић

КАКО ТО РАДИ „МИР"?

Мука није само како направити WC који ће да ради у свемиру, него и шта са нагомиланим отпацима. СССР је бар решио питање акумулације. Ве-це учинак посаде на орбиталној станици „Мир" избацује се сваких неколико дана у космос. Американци су више за гесло да све своје носе са собом назад на Земљу.

ДЕСЕТОГОДИШЊИЦА „ШЕТАЈУЋЕГ ЧОВЕКА"

МУЗИКА У УХУ

Вокмен је постао свакодневна ствар па је тешко замислити да је стар (или млад) тек једну деценију

Ове године се слави једна деценија откако се у јапанској фирми „Сони" родио вокмен. До сада је продато 50 милиона ових „шетајућих касетофона".

Када је Акио Морита, генерални директор гигантске корпорације „Сони", видео прототип вокмена 1978. године, одмах је изјавио да су на трагу значајног производа. Али, ни он сам није претпостављао да ће тај лични, преносиви касетофон (данас знатно мањи, величине саме касете) постати заштитни знак читаве генерације.

Вокмен се на тржишту појавио у јулу 1979. године. У то време ЛП плоче су се, у односу на касете, продавале у размери 4:1. Ситуација се убрзо, захваљујући највише вокмену, променила и касете су сада траженије два пута више него дугосвирајуће плоче.

Све је то само статистика, можда је много важнији однос људи према овом портабл музичком стубу. Изменио се начин на који можемо да слушамо музику. Куд год да кренемо или чиме год да се бавимо, то можемо да радимо са музиком у уху. И, што је веома важно, доживљај музике је другачији, она постаје само наша. А музика је, како каже Гери Гамперт, професор на Квинз колеџу, постала „музички зид" између нас и остатка света. Како се понаша човек који сретне познаника који на ушима има слушалице прикопчане за вокмен? Или урлајући покушава нешто да му каже или, чешће, само климне главом и настави даље.

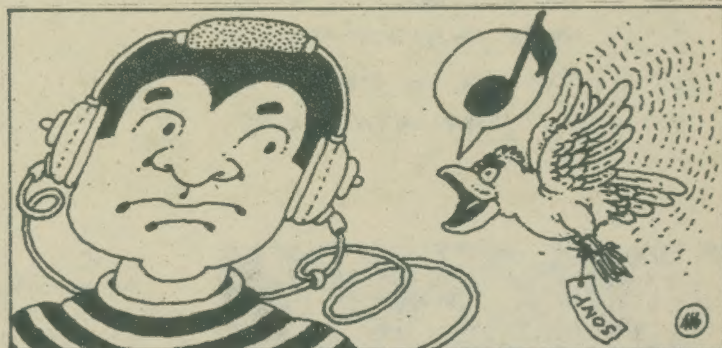

У томе и јесте предност вокменаша. Они одлучују да ли ће се музиком одвојити од спољног света или ће то радити само онда када им то одговара.

И на крају, можда не и најневажније, још се нико није озбиљније позабавио утицајем вокмен-музике на људски слух. Неки стручњаци тврде да ова директна музика знатно оштећује наш слушни апарат. А како и не би кад нам често у ухо уђе звук од 115 децибела који је једнак буци коју направи најгласнији мотоцикл.

Зашто се бринути сада о нечем што ће се одразити тек у каснијим годинама? Очигледно је то став већине, јер, само ове године у САД ће се продати 23 милиона вокмена! Ако смо добили личну музику, тешко ћемо се ње одрећи чак и по цену да, мало, оглувимо.

В. С.

Илустровао: Љубомир Милојевић Љубац

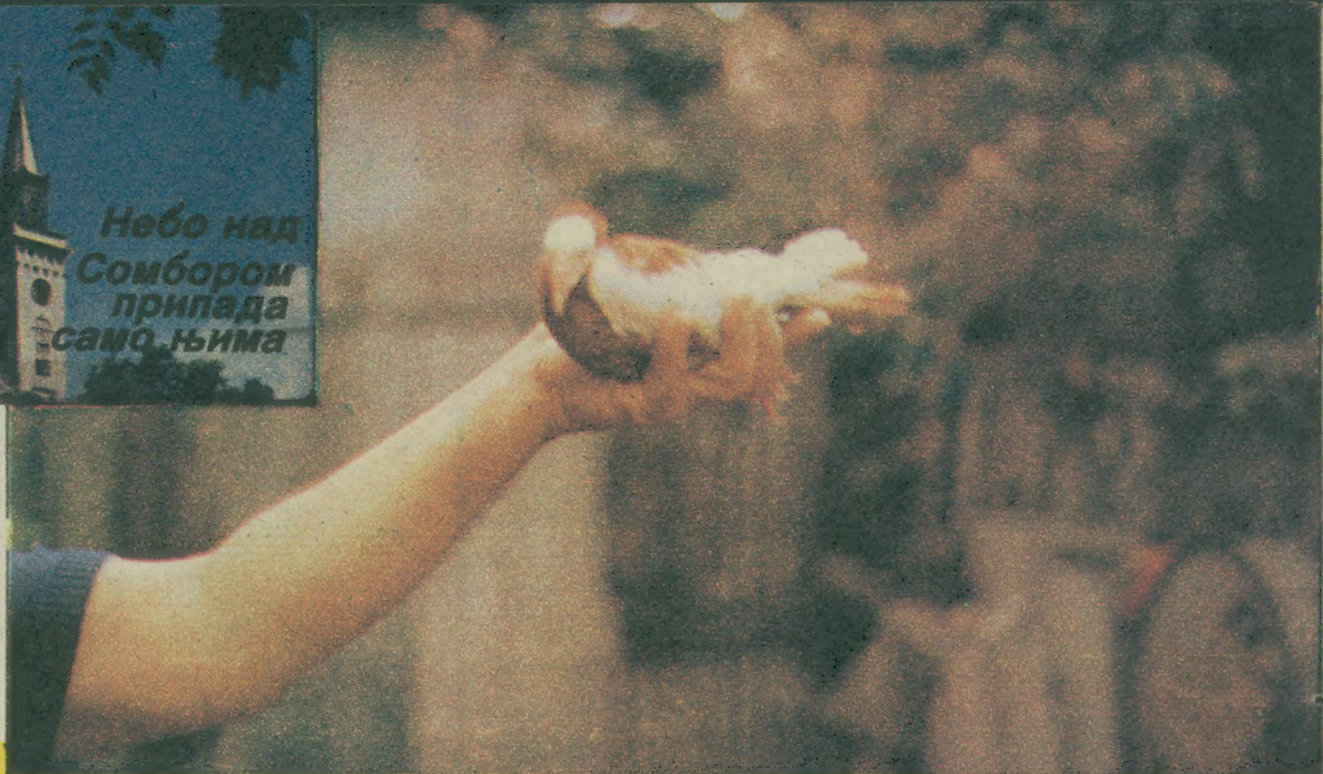

Муке сомборског срцастог лепотана су немерљиве: голубар може да му нађе деведесет мана.

Каква је то фатална привлачност спојила људе свих професија, одрасле и сасвим озбиљне, са голубовима и због чега је најбољег летача немогуће видети. Плавосрцасти сомборски је једина чиста југословенска раса голубова призната у свету...

КАД ПРЕПУКНЕ СРЦЕ ГОЛУБИЦЕ

У вароши сомборској, сред питоме Бачке, живео је адвокат Теодоровић. Богат и угледан грађанин имао је сина јединца Мишу, размаженка. Да се разумети да му је све под капом небеском било допуштено. Чак и да голубари. Његова црносрцаста голубица била је надалеко чувена по својој лепоти.

На сасвим другом крају вароши, најчешће загледан у небо, живео је међу чатрљама Пера Циганин, тамбурашев син. И он голубар. Имао је једног сјајног плаворсцастог сомборског. Е, какве би голубове само излегли тај „плавац" и она „црнка". Миша и Пера преговарају, драма расте...

У „Голубици црног срца" Вељко Петровић, рођени Сомборац, затим пише и ово:

„Многи се чуде како може једна поворка одраслих мушкараца сатима да побожно ћути и ћутећи да пиљи у голубове који слећу, узлећу, лупају крилима, „пачују", гучу, бију се, слећу на кудељино семе, пију воде – али то врло лепо раде. Или се завлаче на таван и у руци доносе престрашену животињицу, додајући је из руке у руку и пуноважно посматрајући, оцењују је...".

Живот на леђима

Много пре, још у 17. веку, о сомборским голубовима и голубарима оставио је запис незаобилазни описивач великог броја наших градова и прилика – Евлија Челебија. Овако је то он онда видео и написао:

„Сомбор је богата варош, са две хиљаде кућа, пуна зеленила и лепих башта по којима гугучу мале, лепе и шарене птице – голубови, а ефендије лежећи на леђима уз тутун и црну кафу посматрају њихове акробације и пењање у све већу висину, док не постану само мале црне тачке...".

По овом запису чини се да су голубове у наше крајеве донели Турци или, бар, зачели традицију која траје. Одгајивање голубова – у Сомбору кажу голубарење – постало је тако, или некако слично, заштитни знак овог града који због обиља зеленила зову и Зеленград. Овде је, и то је поткрепљено писаном речју, основан по свој прилици најстарији клуб голубара у Европи. Данас Друштво „Сомбор 1871" броји 800 чланова: лекара и шнајдера, привредника и зидара, инжењера и бравара...

Деведесетпетогодишња старина Ђорђе Антић, голубар, историчар и магистар фармације – баш тим редом се представља – сасвим озбиљно тврди да чак ни робија од сто година двојици голубара није богзна какво време, још мање улудо утрошено. Голубари увек и на сваком месту имају о чему да причају и, утисак је, никад им није доста.

Јован Славковић, у овом помало завереничком свету познатији као Србе, с ос-

мехом пуним збиље прича о својим непроспаваним мадридским ноћима. Угледни привредник се пре неколико година запутио у главни град Шпаније да за своју фирму накупује голему количину неопходне робе. Мисли му, међутим, остале у сомборском голубарнику. Његов љубимац Нунијус, шампион Европе по лепоти за 1967/68, остао на јајима. Сваке вечери је Србе звао сина распитујући се шта се излегло. Сасвим је разумљив очај кад га је стигла вест да је био – мућак.

Јаја за Америку

Поменути Нунијус припадао је врсти сомборског срцастог голуба, јединог нашег голуба који је у свету признат као чиста југословенска раса. На велику жалост овдашњег света, он је у каталозима међународних изложби регистрован под именом бачки-бачвански голуб летач.

Истина је, пак, да је сомборски срцасти голуб мање познат по летачким способностима. Код њега су на цени лепота, складност тела, обојеност перја, ватрени темперамент. Најзначнија је правилност облика перја која постоји у свим могућим основним и комбинованим бојама. Њихово настајање је посебна посластица али и мука сомборских голубара.

Наиме, чим се голупче испили из јајета, оно се, још влажно, ставља на длан и утврђује се његова основна боја. Искусни голубар већ по боји паперја и боји врха на кљуну погађа групу боја. Од тада се, по неколико пута на дан, нетремице прати развој, јер се већ после недељу дана назиру грешке у „цртежу". Загледа се још много тога. Сомборски срцасти голуб, за неверовати је, има тачно 90 мана.

Онај без мане, односно без грешке, изгледа овако у опису Ђорђа Антића:

„Средњег је раста, развијених груди, у плавосрцастој боји, ширег чела. Глава се према кљуну сужава у благом луку. Обрубљена је лепом кружном капом у облику шкољке што мало одстоји на затиљку. Очи су жутонаранџасте са богато развијеним бело-плавичастим колутом. Леђа равна и у истој линији са репом. Врат дебљи, а прса обла и развијена. Реп узан са дванаест пера. Ноге без перја, висине средње. Перје које чврсто прилеже. Боја, опет светла и несхватљиво плавосрцаста. Глава је бела са „портиклом" испод кљуна. Реп је тамније плав. Крајња пера морају са спољње стране бити бела".

Не чуди стога што је, зарад оваквог лепотана, једног дана на капију Живе Бошњака, овдашњег голубара и негдашњег рвача, залупао уважени пословни човек из Сједињених Држава. Био у Београду па свратио у Сомбор по неколико јаја Бошњаковог шампиона. Сада су то, вероватно, већ чувени калифорнијски плавосрцасти голубови.

Чика Жива Бошњак је рвачка и голубарска легенда Сомбора, његови примерци лете и по Калифорнији.

Рвање у ваздуху

Права је реткост видети голуба на сомборским улицама. Одшкринете ли, међутим, неку од тешких масивних капија и звирнете ли у двориште, у његовом најлепшем осунчаном делу видећете кавезе често налик на мале куће. У њима прхут крила, гугутање. Цело јато спремно да, кад голубар отвори вратанца, узлети у сусрет модром пространству.

Голубаре је углавном лако препознати. По правилу, сви имају невоље с вратним пршљеновима који често знају озбиљно да се укоче од непрестане загледаности у небо. Знак распознавања је и телефон с дугачким гајтаном. Одмах из дворишта јављају један другом шта се збива на њиховом парчету небеског атара. А нема голубара који неће своју птицу, чак и кад се претвори у ситну црну тачку, одмах препознати, по положају крила и тела које се, правећи лупинге, суновраћује.

Посебно задовољство сомборских голубара је кад своје негеване лепотане однесу далеко изван града и одатле их све заједно истовремено пусте. То се овде зове „шуковање".

Пуштени голубови за трен образују големо јато. Кад домаше, уз карактеристичан пуцањ крила, врх самог небеског пространства, намах су збуњени јер не могу да се оријентишу и трасирају пут за повратак у своје гнездиште. Небо над Сомбором закриле стотине необузданих птица. Ту започиње необична борба, налик на рвање у ваздуху. Стари опробани голубији борци траже пут према свом голубарнику, покушавајући да за собом повуку и голубове из другог јата.

У међувремену су власници већ у дворишту, у нестрпљивом ишчекивању својих голубова. Ако се врате сви, па још са неколико туђих којима су успели да наметну свој правац, ето приче до наредног надметања. Ухваћени голуб се, уз надмоћан осмех, враћа свом власнику или служи за приплод. Наиме, голуб који је једном узлетео са свог голубарника – изузев у поменутом „шуковању" – увек се враћа кући па се на чувеној сомборској голубијој пијаци (петком и недељом) летачи купују као голуждрави птићи или, ако су већ летели, смештају се у поткровље, да побољшају крв купчевих љубимаца.

Голубари, иначе, веле да су голубови најбољи зими, кад не лете. У никад завршеним причама они надилазе и најфантастичнија маштања, па су и чувене риболовачке и ловачке приче права играрија у надлагивању.

Истина је, како је записао Драгослав Ранчић, да „најбоље летаче, ипак, не можете уопште видети. То су они који су одлетели тако високо да се, опијени сунцем и плаветнилом, никада нису вратили живи на земљу. Или су им срца попуцала од заносног лета или су их громови поубијали. За њима је остала слава и по томе се зна да су били најбољи".

Петар Милатовић
Снимио: *Александар Тасић*

МА ШТА КАЖЕШ

ЧОКО-ЗАВИСНИЦИ

Да ли сте и ви од оних који не могу да одоле чоколади? Ако јесте, онда знајте да за вашу „зависност" постоји научно објашњење. Тим научника са Универзитета у Мичигену објавио је студију по којој се, у тренутку кад поједете то слатко задовољство, у мозгу „ослободи" импулс који телу шаље реакцију сличну као да сте под утицајем дроге(!). ■

КАКО СЕ ОСЛОБОДИТИ НЕПОЖЕЉНОГ САРАДНИКА

Прича се да Харолд Рос, један од оснивача часописа „Њујоркер", никада ни једном запосленом није отворено дао отказ, већ би то чинио околишно и то тако што би почео да износи намештај из његове канцеларије – део по део.

Непожељни сарадник би једног дана ушао у своју канцеларију и видео да му нема чивилука. После неколико дана нестао би му ормар за књиге, да би после више дана затекао само свој писаћи сто. Тада би му, и да је највећи оптимиста, било јасно да треба да се покупи и оде. ■

НЕ ПЛАЗИ ЈЕЗИК У СВАЂИ!

Тридесетогодишња Рода Донохју за читав живот запамтиће свађу са својим дечком. Расправљајући се са Џоном Лонтријем, својим тридесетседмогодишњим младићем, у једном тренутку му је исплазила језик. А он, луд од беса, скочио је према Роди и, цап, одгризао јој пола језика. Лекари у њујоршкој болници нису успели Роди да пришију језик и несрећна жена је остала богаљ за цео живот. Сада га тужи и тражи одштету. ■

СОБА С ПОГЛЕДОМ НА – РЕШЕТКЕ

Дејвид Адјатант, управник затвора у америчкој држави Мејн, сасвим случајно је дошао на оригиналну идеју. У појединим тамницама по САД дозвољена је посета за-

твореницима осуђеним због лакших преступа. Ако већ посетиоци могу да преспавају у затвору у току викенда, зашто им то управа не би наплатила? Дејвид је то предложио и, наравно, идеја је сместа прихваћена. Викенд–посетиоци сада плаћају „боравак" у затвору 13 долара дневно. Вест се брзо проширила по Америци и сада и други управници тамница размишљају да уведу праксу Дејвида Адјатанта. ■

КО ЈОЈ ЈЕ КРИВ!

Глумица Шејла Хенкок била је на свечаном ручку у Бакингемској палати који је приредила британска краљица и, како је изјавила, добила лекцију из лепог понашања. Наиме, глумица је стала на шапицу малог велшког пса који јој се мотао око ногу. Док је она сва очајна покушавала да умири кученце које је цвилело, краљица је сасвим озбиљно изјавила: „Сама је крива! Зашто је морала да буде исте боје као тепих!" ■

Илустровао: Зоран Петканић-Петко

Музички Гинис

Франц Лист није чувен само по делима која је створио него и по брзини којом их је писао. У томе је, штавише, апсолутни рекордер. За само осамнаест година и пет месеци, колико износи период његовог уметничког стварања, Шуберт је написао 998 дела. У просеку, нешто више од једне композиције недељно. Само 1815. године написао је четири опере, 144 соло песме, две симфоније, две мисе, две сонате за клавир, један гудачки квартет и низ црквених композиција радећи искључиво од шест ујутру до један по подне.

Није, дакле, имао времена за прављење скица, још мање за накнадне измене. Његове песме, писане готово у даху, представљају својеврстан рекорд: има их преко 600. Изгледа да Шуберт није могао да прочита ниједан стих а да одмах не падне у искушење да га музички уобличи. Имајући то у виду, није чудо што многе од њих није могао да препозна. Пријатељи памте да је једном, одушевљен неком песмом, упитао: „Лепе ли песме, чија оно беше?"

И Антонио Вивалди је стварао необично брзо. Толико брзо да је тврдио како ће пре компоновати концерт него што ће било који преписивач успети да га препише. По свему судећи, није много претерао. Једном је за само три дана написао десет концерта гроса а други пут је за пет дана написао оперу. Друкчије, по њему, није ни могло да буде, јер никад није имао довољно времена. Стално је путовао, наступао као виолиниста, дириговао, и, поред свега, био директор неког прихватилишта у Венецији коме је посвећивао све слободно време. Упркос силним обавезама, а захваљујући готово несхватљивој брзини компоновања, написао је 454 концерта, више него ико пре и после њега, 75 соната, 61 симфонију, 40 опера, исто толико црквених композиција и још много других дела.

Подстицајна бука

И Амадеус Моцарт је стварао брзо и лако о чему недвосмислено сведочи пода-

НОТЕ СА УКУСОМ КАФЕ

Да би могао да ради, Доницети се затварао у собу препуну судова кафе. Није излазио док све не би попио, а то је уједно значило да је написао ново дело

так да је увертиру за „Дон Ђованија" написао за једну ноћ. Занимљиво је да њему није сметала бука док је радио. Трио за кларинет, виолу и клавир написао је за време куглања (!) па није тешко поверовати у писмо у којем пише: „...Изнад нас и испод нас станује по један виолиниста, у стану до нас учитељ певања, а ту негде и неки обоиста који стално вежба. Све то повољно утиче на рађање музичких идеја."

Способност Моцарта да брзо компонује делимично може да се објасни тиме што никада није правио забелешке ни клавирске изводе, већ му се свака композиција „рађала" цела у глави. Тако је, пишући о опери „Идоменео", забележио да је већ све компоновао само још ништа није записао.

Међу онима који су брзо стварали свакако је и Доницети који је 1816. године за само сат и петнаест минута написао једну симфонију. Опера „Дон Пасквале" настала је за десет, а „Љубавни напитак" за четрнаест дана. Трећи чин опере „Фавориткиња" написао је за четири сата, а један квартет из „Ане Болен" за време партије карата. Радећи једном приликом за бечку оперу, а пошто је чуо да има конкуренцију, Доницети је, за сваки случај, у предвиђеном року завршио две опере. За 25 година рада написао је 115 црквених дела, 73 опере, 28 кантата и низ других композиција и све то затварајући се у собу у којој су се на сваком кораку налазиле посуде пуне кафе. С првим гутљајем писао је прву ноту и тако све док не попије кафу, односно не напише што је имао у глави.

Позајмице због рокова

Међу оне који су изузетно брзо стварали спада и Хендл. Како је радио, најбоље може да се види из одломка студије Ромена Ролана: – У јануару 1736. Хендл пише ораторијум „Александрова свечаност" који у току следећа два месеца изводи неколико пута. У априлу исте године пише оперу „Аталанта" и диригује у неколико опера. Од 14. августа до 7. септембра пише оперу „Ђустино", а од 15. септембра до 14. октобра оперу „Арминио". У децембру диригује и ствара оперу „Берениче" коју завршава 18. јануара 1737. У фебруару и марту организује оркестарске и ораторијумске концерте, а у априлу доживљава мождани удар. То, разуме се, није крај његовог стваралаштва. Неколико месеци касније почиње да компонује истим темпом: не смета му што ради у тешким условима јер има много обожаватеља. Има, додуше, и противника, али против њих се бори стварањем. Једну од најбољих опера, „Риналда", написао је за 15 дана а величанствени ораторијум „Месија" за 24.

Међу музичке „спринтере" треба убројати и Ђоакина Росинија који је, кажу, брже писао нову страницу него што би стигао да дохвати ону која му је пала кроз прозор. Занимљиво је да је био од оних који истовремено ткају на више разбоја, односно, никада није писао само једну ствар. Или неколико, или – ништа. Своју најбољу оперу, „Севиљског берберина", написао је и увежбао за само три недеље.

Везан многобројним уговорима за разна позоришта, понекад је, да би у року предао дело, био приморан да позајми сопствену музичку грађу, као што је, на пример, увертиру за „Севиљског берберина" узео из једне друге опере.

И у новија времена, када композитори не живе од броја написаних страница, има оних који брзо стварају. Један од њих је и Паул Хиндемит коме је, због тога што је наступао као диригент, виолиниста и виолиста, остајало мало времена за компоновање. Међутим, њему то није сметало: писао је кад год је био слободан, врло често док је чекао на железничким станицама, аеродромима, предворјима хотела. Године 1936. наручили су му да поводом смрти енглеског краља Џорџа V хитно напише нешто. Тако су за пет сати настале Медитације за виолу и оркестар које су већ сутрадан увежбане и изведене.

Драган Каролић

Илустровао: Растко Ћирић

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

И, ПОМАЛО, КРВОЛОЧНЕ

МАЧКЕ – из другог угла ЉУТКЕ

Знамо да ће се због овог истраживања двојице британских научника многи наћи погођени, можда и љути. Баш зато саветујемо да ово прочитају само они мачкољупци који су спремни да прихвате чињеницу да су ови цењени четвороношци, понашајући се у складу са својом природом, често и убице

Британски биолог Питер Черчер, из једног малог места у грофовији Бедфоршир, иначе велики љубитељ мачака, годинама је примећивао да његов мачор довлачи плен у кућу и да онда те уловљене животињице сласно тамани под кухињским столом. Причајући о томе са својим колегом Џоном Лоутоном, професором са Универзитета у Лондону, схватио је да је и Џон приметио исту појаву. Ако је то већ тако, двојица научника нису одолела да читавој ствари не приступе, наравно, на сасвим научнички начин.

Одлучили су да им као нека врста експерименталног полигона послужи Черчерова варош. Од постојеће 173 куће, 78 домаћинстава има мачку. Само један власник није пристао да учествује у испитивању. Осталих 77 домаћинстава добило је задатак да у пластичну кесу, са адресом и именом власника и љупког четвороношца, остављају све остатке животиња које би мачке уловиле, а не би стигле до краја да изглоцкају.

Током целе године Черчер и Лоутон обилазили су варош и једном недељно сакупљали пластичне кесе и испитивали остатке. И сами научници су били збуњени великим ентузијазмом којим су власници приступили истраживању. Да би остаци плена остали „свежи", знали су да их држе у замрзивачу док Черчер и Лоутон не дођу да покупе делове непоједених животиња.

На крају те експерименталне године Черчер и Лоутон дошли су до занимљивих података. Седамдесет седам мачака је усмртило чак 1100 различитих животиња. Од тога, 64 посто мањих сисара, углавном шумских мишева и осталих глодара, роваца, затим зечева, ласица, чак и слепих мишева. Остатак је „отпадао" на птице, врапце, ласте, голубове. Занимљиво је да су за једну трећину, понекад чак и половину својих врапчијих смрти, „заслужне" мачке!

Овај узорак је послужио Черчеру и Лоутону да изведу закључак да британске мачке током године убију најмање 20 милиона птица.

– А Британци се хвале чињеницом да су велики љубитељи птица – кажу Черчер и Лоутон. – Чак су склони да дигну читаву буру у штампи и на телевизији кад се открију ловци који убијају птице. Да ли су икада помислили да у кући гаје љубимце који на њихове очи хладно усмрте толике врапце, на пример?

Како су Черчерови и Лоутонови сународници реаговали кад је ова њихова студија објављена у угледном британском недељнику „Нечерел Хистори"? Ако сте мислили да су се згрозили или можда обећали да ће водити више рачуна куда се то њихове мачке смуцају, варате се. На адресу часописа почела су да стижу писма неочекиване садржине. Међу власницима у Черчеровој вароши било је и оних чији су љубимци усмртили и до 100 животињица. „То није ништа", написао је неки анонимус из Дорсета. „Моја мачка је, у току године, само у кућу довукла 400 животиња. То сам видео, а колико их је тек усмртила и на лицу места појела"?

Важно је изјаснити се као љубитељ животиња. А када то треба и доказати, видите како то може да се заврши.

В. С.

НЕОБИЧНА СУДБИНА ТАЈАНСТВЕНЕ ВАЗЕ

СКУПОЦЕНЕ КРХОТИНЕ

Прича о вази војводе од Портленда узбудљива је, ма с ког краја да се почне! Одлука о разбијању за сада је крај приче, а почетак је негде пре две хиљаде година.

Налазила се у пространој гробници надомак Рима и то у луксузном саркофагу за који се верује да је припадао царској породици. Та посуда од виртуозно обрађеног стакла тамномодре боје са белим фигурама право је ремек-дело. Ни највећи стручњаци нису сигурни какву је технику употребио непознати мајстор да би на тој кобалтној подлози израдио мутнобеле фигуре... Да ли је ваза, висока неких 25 центиметара а широка петнаест, дело славног Диоскуридеса, драгуљара који је служио и Цезара и Августа? Неки стручњаци сматрају да је само рука овог мајстора могла да створи дотичну вазу, а судећи по месту одакле је откопана да је и припадала неком из царске породице.

Када је објављено да су стручњаци у Британском музеју одлучили да разбију урну из римског доба непроцењиве вредности – многи су помислили да је дошао смак света...

На почетку 17. века ваза се нашла у рукама римског кардинала. Ни тада а ни до данас није одгонетнуто кога представљају фигуре на њој. Тумачења нису одмакла даље од нагађања: Александар Велики, лекар Гален, Јулије Цезар, протагонисти пропасти Троје или пак митски љубавници Орфеј и Еуридика – само су неке личности од свих могућих које се помињу у више од 40 претпоставки (наравно научних). Та неразјашњена загонетка само доприноси да ова драгоценост буде још занимљивија.

Ваза је мењала власнике док је није откупио сер Виљем Хамилтон, британски посланик на напуљском двору, иначе ве-

Ово је скупоцена ваза разбијена у 200 комадића, намерно

Најџел Виљемс снимљен при крају посла. Он користи различите алатке, а овде га видимо са хируршким скалпелом. Као узор користи му гипсани одливак вазе начињен у 19. веку, пре „злочина" извршеног над експонатом.

лики љубитељ, зналац и колекционар уметничких предмета. Онда је на њу бацила око удовица војводе од Портленда, строга особа која је имала једну једину слабост – обожавала је ПРАЗНЕ вазе! Дакле, војвоткиња је пожелела да ту римску драгоценост изложи у свом кућном музеју необичних предмета. Али, сер Хамилтон је успео да је увери како је боље да за неких 2.000 фунти (и то оних из 18. века) купи од њега четири друге вазе, једну велику и три мале.

Једним експонатом насрнуо на други

Ипак је 1785. године ваза доспела у руке Портленда, додуше после војвоткињине смрти. Откупио ју је на аукцији њен син, трећи војвода од Портленда, за око хиљаду фунти. Овај опрезни колекционар није дуго држао скупоцену вазу у својој кући (то јест дворцу Балстроуд). Пошто се једном приликом умало догодила „несрећа" и ваза се само чудом није разбила, војвода је 1810. године изнајмио тај уметнички предмет Британском музеју.

Тамо су је затворили у стаклену коцку и ставили на постоље. Али, игром случаја, ваза није баш дуго мировала у музејској тишини. Године 1845. 7. фебруара, један млади посетилац доживео је чудно и неиздрживо искушење при погледу на њу: дохватио је оближњи експонат означен као „Персеполитански споменик од базалта" и њиме смрскао вазу!

Казна по закону...

Младић, извесни Виљем Лојд, доживео је, према дијагнози ондашњих лекара „напад необузданости", о чему је известио и „Тајм" од 12. фебруара. Разуме се, изведен је и пред судију. Ту се испоставило да британски закон не предвиђа казне за почињене штете веће од 5 фунти! Али, оштроумни тужилац досетио се да је Виљем Лојд приликом разбијања вазе уједно уништио и стаклену коцку која је вредела 3 фунте. Пошто није могао да надокнади штету, будући да је у џепу имао само девет пенија, изречена му је казна затвора од два месеца.

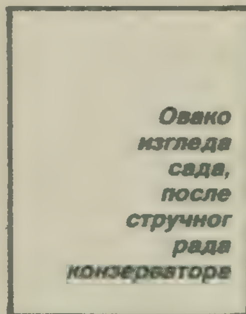

Овако изгледа сада, после стручног рада конзерватора

И док је јадни Лојд робијао, музејски рестауратор Џон Даблдеј избројао је и обележио тачно 200 крхотина и бацио се на мукотрпан посао састављања и лепљења. Већ у септембру ваза је поново била изложена, авај, са понеком рупицом и веома видним спојевима.

Сто година после овог догађаја, дакле 1945, Британски музеј је откупио вазу од породице Портленд за суму од 5 хиљада фунти. А три године доцније појавио се адвокат породице и предао управи Музеја малену кутију у којој се налазило – 37 крхотина! Били су то делићи вазе које Џон Даблдеј није успео да састави, али их је пажљиво спремио и они су се нашли у заоставштини последњег преминулог Портленда.

Тада је конзерватор Ј. Х. В. Екстел приступио послу: ставио је вазу у посебан разређивач како би се лепак који је ионако већ почео да отпушта, растворио. Екстелу је посао успео боље него његовом претходнику из 19. века. Нашао је места где су недостајали делићи и убацио свих 37

Мораће опет да је разбију

Тек сада се ова прича ближи крају и постаје јасно зашто је управа Британског музеја прошле године донела одлуку да се ваза поново „разбије"! Наиме, лепку из 1949. дошао је крај и није било друге него да се још једном приступи слагању и лепљењу.

Четрдесетчетворогодишњи Најџел Виљемс главни је конзерватор стакла и порцулана у Британском музеју и уједно особа „душу дала" за посао који обавља. Он, наиме, има професионалну деформацију:

– Највише на свету волим да спајам делове, да уклапам фрагменте и да онда донесем готов ћуп који нико није видео хиљадама година, а сада се опет налази пред очима људи.

Тако Виљемс објашњава свој посао и – своју страст: познато је да он не одлази на летовање без слагалице („пазл") од 5 хиљада делова! Изгледа да не може ни дан да проведе без састављања и уклапања. Шта је, онда, за њега ситница од 200 крхотина, па још обележених!

И да завршимо причу. Најџел Виљемс је поново растворио лепак, разбуцао вазу и потом је саставио, улепио и обојио спојеве тако да она сад изгледа... готово као кад је ископана из римског гроба. Сем понеке рупице на њој се једва назире да је икада била разбијена. Овога пута, захваљујући савременом лепку и Најџеловом пажљивом раду, ваза ће трајати барем 150 или чак 200 наредних година. Тада ће опет морати да је „разбију"...

М. Крстуловић

AUXILIUM NOBIS

УЧЕЊЕ УЗ ОСМЕХ

Паја Патак, Мики, Попај, Астерикс... говоре, поред матерњег, и многе стране језике. Највише воле латински

Дон Ламберто Пиђини и четири од албума стрипова које издаје

Дечак лежи на тепиху у дневној соби, чита стрип и, с времена на време, грохотом се смеје. Његова мајка у тим тренуцима подиже очи са свог штива и разнежено га гледа. Невероватна сцена: мајка је очигледно задовољна што дете, уместо да учи, чита стрип, а дете се лудо забавља читајући тај стрип на латинском језику!

Идеја да се учење страних језика споји са забавом потекла је од италијанског свештеника дон Ламберта Пиђинија који већ тридесет година предаје језике. Он је убеђен да је језик основа људских односа и да деца која рано науче неки страни језик имају огромну предност од самог старта.

Да би ову своју теорију претворио у праксу, дон Пиђини је 1959. године основао „Еурошколу", приватну школу специјализовану за учење страних језика и намењену деци старијој од четири године. Нешто касније, по угледу на ову, у Италији је отворено шездесетак сличних.

Ослањајући се на најмодернију педагошку технику, „Еурошкола" је изабрала слоган „Учење уз осмех" и њега се држала. Метод се састојао искључиво од конверзације, игре и песме.

Стрип – то је оно право

После неколико година дон Пиђини је увидео да треба обрађивати и текстове, али се замислио какве. Традиционална граматика одбила би децу као смртно досадна. Пиђини је дуго размишљао о томе шта клинци читају радије од класичних штива предвиђених школским програмима. Одговор се наметнуо сам – наравно стрипове!

Свештеник је изабрао шесторицу младих цртача стрипова и дао им задатак да смисле серију духовитих и занимљивих стрипованих прича. Тако су рођени нови јунаци: детектив Сибила, праисторијски предак Гус, мачак који говори Албертус Фелес, гњаватор Теобалдус. Те табле послао је четворици сцениста.

Захваљујући свом одушевљењу дон Пиђини је успео да за пројекат запали и упосли најбоље италијанске уметнике стрипа. Потом су професори „Еурошколе" све то превели на енглески будући да је првобитна идеја била савлађивање баш тог језика.

Прво издање на енглеском језику, пуштено као пробни балон 1965. године, доживело је огроман успех у Италији. Ученици „Еурошколе" отимали су се на часовима око тих албума, којих није било довољно, и грабили се ко ће после наставе да их понесе и кући. Убрзо је постало јасно да само једна врста албума није довољна и да треба правити месечна издања и то на два нивоа: за почетнике и за поодмакле ученике.

Тако је дон Пиђини постао издавач мада у том послу није имао никаквог претходног искуства. Године 1978. ти албуми стрипова представљени су свету и то на Сајму дечије књиге у Болоњи. И тамо су освојили не само ђаке и професоре већ и велике издавачке куће.

На свим светским језицима

После тога се дон Пиђини, у свом бироу у италијанском месту Реканати, сасвим посветио новој професији. Албум на енглеском језику добио је више страна и нове јунаке а онда је преведен на француски, шпански, немачки и италијански и разаслат школама по Италији и иностранству. У року од неколико месеци је ELI (European Language Institute – Европски језички институт), млада издавачка кућа основана у Реканатију, преплављена захтевима за претплату.

– Моји ученици смртно су се досађивали окапавајући над причама Оскара Вајлда, а сад се отимају око ових

S NECESSE EST!

ПОМОЋ! *

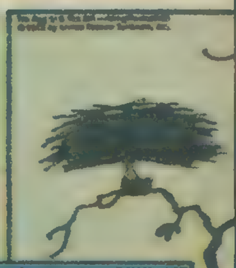

стрипова помоћу којих радије, према томе и боље, савлађују енглески. Неки су се чак нудили да сами цртају нове епизоде – прича Патриција Бергамаско, професор енглеског језика из Милана.

Њена седамаестогодишња ученица Соња Ђаното објашњава:

– Овакви стрипови су права ствар за учење страног језика. Чак и када не знамо неку реч, погађамо је захваљујући цртежу. Речник нам је ретко потребан. Када би се сви предмети овако забавно предавали!

ELI дон Пиђинија први пут се појавио на чувеном Сајму књига у Франкфурту 1980. године. Њихов мали штанд деловао је смешно у поређењу с правим изложбама највећих светских издавача, али је непрекидно био опседнут децом, њиховим родитељима, професорима и директорима школа. А онда је један родитељ поставио одлучујуће питање:

– А зашто нема стрипова на латинском?

Memento audere semper

Дон Пиђини се о то питање није оглушио и, чим се вратио у Реканати, пренео је идеју својим колегама који су је једногласно – одбацили! Латински је мртав језик, рекли су, за њега неће бити тржишта. И ту су се грдно преварили. На крају крајева, зар стари Римљани нису половини античког света наметнули баш тај свој језик!

Веран древној римској изреци: „memento audere semper" („запамти да увек треба покушати") Пиђини се усудио да објави један албум стрипова на латинском и да га, као пробу, пошаље разним гимназијама по Италија. Албум је изазвао огромно занимање, такође и стрипови на латинском послати у Немачку и Сједињене Америчке Државе.

Још једном је „Еурошкола" затрпана захтевима за претплату, па се ELI посветио издавању албума стрипова на латинском: „Adulescens" за почетнике, „Iuvenis" за оне који су већ нешто знали. Текст је, иначе, потпуно исти као и у издањима на другим светским језицима.

Али, овог пута претплату нису тражила само деца и ученици већ и одрасли који су, уз забаву, желели да освеже давно стечено знање латинског језика. Опатице једног немачког манастира, на пример, постале су верне читатељке стрипова на латинском. Амерички професор, који већ двадесет година предаје латински, написао је дон Пиђинију:

„Обожавам ваше стрипове и очаран сам и захвалан што покушавате да оживите овај класични језик!"

За то време предузимљиви дон Пиђини није спавао на ловорикама: жеља му је била да на латински преведе и Дизнијеве стрипове.

– Говорили су ми да сам луд што мислим да ће ми овај амерички гигант уступити права на превођење с обзиром на наше скромне материјалне могућности. Покушао сам и успео! – каже дон Пиђини не без поноса.

Помоћ нама потребна јесте!

Превод популарних Дизнијевих стрипова на латински поверио је четворици најеминентнијих професора овог језика. Једини услов који је поставила Дизнијева компанија био је да се превод што верније држи оригиналног текста из стрипа. Наравно, то није било тако једноставно.

Тако је Паја Патак (на енглеском Donald Duck) постао Donaldus anas мада је у латинском језику anas (патка) женског рода! Још теже је било проналажење назива за модерне појмове који у доба старих Римљана нису постојали па ни имали имена. Знање и машта преводилаца дошли су ту до пуног изражаја.

У латинској верзији личности се превозе бициклом (birota – двоточкаш), мотоциклом (birota motoria – моторни двоточкаш), аутомобилом (autocinetium – самокрет, самоход). Купују у самопослузи (autopolium – самопродаја), перу косу шампоном (spumifera lotio – пенасти лосион), гледају телевизију (televisio), возе се лифтом (anabathrum – подијум који се диже), пију кафу (cafea potio – кафени напитак)...

Понешто, изненада, испадне страшно смешно: „Упомоћ!", у свим језицима што краћа реч, на коректном латинском гласи: „Auxilium nobis necesse est!" („помоћ нама потребна јесте!").

Као што се и очекивало Дизнијеви стрипови на латинском изазвали су неописиву лудницу. Досад је, према потребама тржишта, објављено шест издања а у припреми су још четири. Месечни тираж, само на латинском, износи 50.000 примерака, а појављују се и многи други легендарни јунаци светског стрипа: Popeius (Попај), Snupius (Снупи), Titinus (Тинтин) и Asterix (Астерикс).

Скромна издавачка кућа ELI из Реканатија прерасла је, за кратко време, у огромно, све богатије предузеће, али се и даље држи свог првобитног циља и слогана. Године 1983. Универзитет у Маћерати одликовао је дон Пиђинија за рад на латинском језику. Захваљујући њему латински је оживео и бројни читаоци стрипова међусобно се дописују баш на том језику. Данас је он активнији него икада откако се њиме не говори.

Када се, надамо се ускоро, и у наше средње школе уведе учење латинског језика на дуже стазе, можда би ученицима више од свих граматика помогли ови сјајни стрипови из Реканатија.

Бојана Дожић

ЖИВОТ ПИШЕ ДРАМЕ

МИЛЕНА Б. У

Сви су са обале викали „Ускочи у талас!" И Милена је добро знала да је то вероватно једина могућност да се спасе, али требало је скупити снагу и храброст и „ући" у захуктали водени колос који је достизао висину четвороспратнице

Био је то дан за оне најхрабрије. У Ринкону у Порто Рику те седамдесет пете само је четворица професионалних серфера одлучила да узме даску и зајаше таласе. Остали су остали на Маријас Бичу (Маријиној плажи) и заједно са осталим купачима грејали се на сунцу које се већ спуштало ка хоризонту. Уживајући у још једном дану чувене порториканске зиме, чије се температуре крећу око тридесетог Целзијусовог подељка, очекивали су серферску представу.

А онда се, сасвим неочекивано, појавила Милена Богуновић (Мима или Мајлена, како је зову) са даском за серф. Окружили су је и убеђивали да би била лудост по тим таласима ући у воду. Мима, тада двадесетгодишњакиња, била је тек почетник у овом спорту. Тих година је била и једна од ретких девојака која се уопште упуштала у јахање на таласима. Неписано је правило да је то мушки спорт, јер изискује изузетну физичку спремност. И велику храброст.

Била је то трећа или четврта зима да из Њујорка, где је живела, дође у Ринкон због серфа. Тврдоглаво је знала да каже: „Ако мушкарци могу да јашу на таласима, зашто не бих и ја?"

Као уз планину

Не обазирући се на упозорења (или можда баш због тога што су је сви толико одговарали) закорачила је у воду Карипског мора. Чврсто се телом приљубила уз даску дугачку око два метра и снажним замасима руку почела да весла ка отвореном мору. И ти мањи таласи, при обали, већ су пружали велики отпор. Можда сам погрешила, помислила је, али није желела да одустане. Испала би кукавица.

Да би ухватила таласе погодне за јахање морала је да отплива бар триста метара од обале. Силовити удари воде су је заустављали, враћали уназад али је она тврдоглаво ишла даље. Једна нога јој је, што је уобичајено, била везана гуменом узицом за даску.

Као и много пута до тада осећала је како јој се напрежу мишићи читавог тела, посебно руку и врата. Избегавајући да је не поклопе таласи сетила се многобројних невоља које су је снализиле. Колико пута јој се само догодило да јој „побегне" даска па је испод воде снажно удари у ногу. Или, да је талас прелије и ухвати у свој ковитлац. Тада би покушала да даску одбаци што даље и сачека да је вода избаци на површину. А водена маса би је окретала на све стране, као у неком гротлу, и бацала горе-доле тако да није знала где се налази. Срећом, увек би се некако нашла на површини.

Одбацила је сва ружна сећања и настојала да ужива у том тренутку. Сунце је у даљини већ додиривало ивицу хоризонта, море се од прозирнотиркизног претварало у тамнољубичасто. Таласи су хучали и заглушивали све остале звуке.

Милена Богуновић је већ била на великој удаљености од плаже. Трудила се да избегне таласе који су достизали висину од дванаестак метара, можда и више. И даље приљубљена уз даску пела се уз ове водене гиганте као уз планину. Гледала је како један по један серфер који су тог послеподнева храбро кренули с њом на јахање, хватају талас и низ водену масу одлазе ка обали.

Остала је потпуно сама. Видела је како јој људи скупљени на плажи машу и вичу да „ускочи у талас!" Бар јој се чинило да јој то говоре

ЗАГРЉАЈУ ОКЕАНА

јер су деловали као бубице, била је веома далеко од обале. Сунце је зашло, постајало је све хладније. Небо се спојило с морем и све је било у неким сивкастим, злокобним тоновима.

Смак света

– Знала сам да је једина нада за спас да заиста „уђем" у талас и на њему одјашем до обале – прича Мима. – Само, једно је било знати, а сасвим десето то и урадити. Чинило ми се као да је наступио смак света. Све око мене је попримило ужасне размере. Таласи су ми деловали и виши него што јесу, несавладиви, застрашујуће су хучали, завладао је мрак а ја – сама. Неколико пута сам се одлучивала да скочим на даску и кренем, али сам у последњем тренутку одустајала.

Да се врати пливајући, било би погубно. Са таласима као кућа, иза леђа, могла је да страда. А у таквом кошмару требало је да се максимално концентрише и у правом тренутку, кад талас почиње да се ствара (кад је тек бела пена, како каже) ухвати даску у пределу груди, силовито се издигне и скочи на даску.

– Време је „цурило" – сећа се Милена Богуновић – и било ми је све ужасније. Људи у даљини су махали и довикивали ми. Морала сам то да урадим. Скупила сам сву своју снагу и храброст, одлучно се одвојила од даске и скочила...

– Мислим да сам имала луду срећу. Успела сам да ухватим талас и да се низ њега спуштам добрих три стотине метара. Док сам се возила низ тај захуктали водени колос, имала сам утисак да је иза мене нека кућа која ме прати и прети да ме самеље. У нормалним околностима серфери, кад јашу на таласима, добијају неку врсту адреналинског удара. Тај осећај се ни са чим другим не може упоредити. И мада то јахање не траје дуже од 10–15 секунди, сва осећања су ти некако увећана, узбуђење достиже максимум. Али, тада, мислила сам само да ли ћу остати жива.

Пред „крај" таласа, изгубила сам равнотежу и пала. Ипак, успела сам да се ухватим за даску и чврсто приљубим уз њу. Вода је бацала и по метар увис. Летела је тако горе-доле све док је талас није „довезао" десетак метара до обале.

Коначно је могла да се одлепи од даске и да изађе на сигурно. Окупљени људи су јој прилазили и честитали. А Мима није желела да им покаже колико се уплашила, још мање да је први пут осетила шта значи бити у смртној опасности. Тек кад је отишла кући и остала сама, обузео је страх.

* * *

Милена Богуновић је 1981. године одлучила да у Ринкону, када је земљиште још било јефтино, направи кућицу од дрвета, као наше сојенице. Онда се удала и родила две девојчице, Нјиву (5 година) и Карину (9 месеци). И даље вози серф, али је сада, тако каже, много опрезнија и не излази на јахање ако су таласи претерано велики. Волела би да јој и ћерке, као и њен муж Кејси, возе једног дана серф. Нива већ има „буги борд" – даску за јахање на малим таласима.

Власница је ресторана, погађате, за серфере. Ту се окупљају јахачи на таласима из целог света који зими, када је „право" време, долазе на Карибе.

– Серф је, то је позната ствар, више од спорта. То је стил живота. Када су се појавили „Бич бојси", рок група из Калифорније, имали су и песму чији је рефрен поручивао: „Кад ухватиш талас, онда се попнеш и седиш на врху света!"

Весна Софреновић

Илустровао: Врања Јовановић

ЛОВЦИ НА СТАРИ ВАЗДУХ ПОРУЧУЈУ...

СПРЕЧИМО НОВИ ПОТОП!

Мехурићи ваздуха заробљени у глечерима потврдили су суморна предвиђања научника везана за будућност наше планете

Узимање узорака леда

Ханс Ешгер – ловац на стари ваздух

Антрополози имају кости, геолози стене и фосиле, археолози ћупове, пирамиде и папирус... Али, све донедавно хемичари који се баве проучавањем атмосфере нису имали, назовимо га, фосилни ваздух. Могли су да испитују ваздух који удишемо данас, али не и ваздух из прохујалих времена.

Па ипак, ваздух се временом мења, као и природа и цивилизације које долазе и одлазе. Данас се, на пример, количина угљен-диоксида веома брзо повећава, нарочито од времена индустријске револуције. Узрок су обилна сагоревања угља, нафте и дрвета. Зато што је такозвани „гас стакленика", угљен-диоксид може толико да загреје Земљу да се у скорој будућности може очекивати потпуна промена климе. Могу да се отопе глечери и да се ниво мора и океана толико повећа да дође до катастрофалних поплава. Али, колико је тог гаса досад отишло у атмосферу, научници не могу да знају, јер података о томе колико га је у њој било пре индустријске револуције нема.

Научници са Универзитета у Берну, на челу са Хансом Ешгером, као и њихове колеге из других земаља, дошли су до закључка да још само у леду може да се нађе фосилни ваздух. Дакле, у глечерима који се стварају свуда где снег траје, односно, где се не топи преко лета, а то је на високим планинама и у близини полова. На тим местима стари снег прекрива нови, сабија га и претвара у лед. Ешгер је веровао и то је доказао, да су се у леду задржали и мехурићи ваздуха још из последњег леденог доба.

Заробљен испод пирамиде

Трагање за старим ваздухом изгледало је као подухват којег би могли да се подухвате само Дон Кихот и Санчо Панса. Али, хемичари из Берна су смислили начин како да дођу до тог ваздуха, а да не морају да отопе лед. Узорке ископане са Алпа и полова истаживачи су прво исекли и коцкице, а онда их спустили у комору у из које је извучен сав данашњи ваздух. Челичним иглама су затим ломили лед у најситније делиће, а ослобођени (стари) ваздух усисавали у једну цев. Онда су, уз помоћ ласерског зрака, мерили количину угљен-диоксида у том ваздуху. Процес је поновљен неколико пута да би се добила средња вредност.

Само десети део запремине сваке коцкице био је ваздух, а тек три хиљадити део – угљен-диоксид. Да би могли да пореде количину угљен-диоксида у том старом ваздуху са количином у ваздуху који ми данас удишемо, научници су морали да буду изузетно прецизни што је, у датим условима, било веома тешко.

Досад је било више покушаја да се фосилни ваздух нађе и на неком другом месту, а не само у глечерском леду. Тако је једна група научника проучавала ваздух у ћилибару старом 80 милиона година. Значи, још из времена диносаура. Тај ваздух је био веома богат кисеоником. На жалост, покушај с ћилибаром је пропао јер се он понаша као пластика, што значи да кроз њега може да исцури угљен-диоксид, али и да продру други гасови. Испоставило се да ваздух у ћилибару не може дуго да остане чист и да је ћилибар, у ствари, изузетан за испитивање фосилних остатака инсеката и других ситнијих животиња и биљака, али не и фосилног ваздуха.

Једна друга група научника, такозваних „ловаца на стари ваздух", дошла је на идеју да проучава ваздух извучен из херметички затворене одаје „сунчаног брода" смештеног у темељима Кеопсове пирамиде. Ту се налазио ваздух од пре четири и по хиљаде година, али ни овај експеримент није до краја успео.

Као на жици

Тако је лед остао најпоузданији за ову врсту експеримента. Научници из Берна открили су да је количина угљен-диоксида око 1750. године, значи пре него што је Џемс Ват направио прву парну локомотиву, била много мања него данас. И, што је још горе, та количина из године у годину све више расте. Ако се сагоревање фосилних горива (пре свега угља и нафте) настави овим темпом, количина угљен-диоксида ће се, кажу, већ у следећем веку удвостручити!

Испитивање леда нам такође показује колико је та промена опасна за живот на Земљи. Повећана количина угљен-диоксида данас биће праћена високим температурама сутра. То ће довести до сурвавања снежног покривача у Алпима, подићи ће се ниво мора и океана, биће заувек потопљене читаве државе и градови...

И још нешто, фосилни ваздух нам показује да се и концентрација метана удвостручила од тренутка индустријске револуције, а овај гас такође изазива ефекат стакленика. Зато, кажу научници из Берна, можемо да очекујемо и друге промене на Земљи.

Нимало пријатна прогноза научника Ешгера гласи: „Време данас можемо да поредимо са акробатом који је остао без штапа за одржавање равнотеже, али и даље хода по жици. То је управо оно што и ми радимо: уништавамо равнотежу у природи, а тиме уништавамо и сами себе".

Уздајмо се у ове исте научнике и нека нова решења која ће изменити оваква предвиђања и унети оптимизма у гледање на судбину човечанства.

С. Ивановић

ЏЕНТЛМЕНИ У БАРЦЕЛОНИ II ДЕО

ТЕКСТ: КАСТЕЛИ (CASTELLI)
ЦРТА: ТАКОНИ (TACCONI)

КО ЈЕ ЗАРОБИО ЏЕНТЛМЕНЕ И КО ЈЕ ТАЈАНСТВЕНИ ГОСПОДИН Р?

ЗНАЧИ, ТО ЈЕ ОН!

ДА! РАСТИЊАК!

ЗАР НИСИ МРТАВ?

НЕ, НИСАМ МРТАВ! ТРЕБАЛО МИ ЈЕ НЕКОЛИКО ГОДИНА ДА ПОНОВО ОБНОВИМ ЦАРСТВО КОЈЕ СТЕ МИ ВИ РАЗОРИЛИ!

ДОШАО ЈЕ ЧАС ОСВЕТЕ! САД ВАС ОСТАВЉАМ! ИМАЋЕТЕ ВРЕМЕНА ДА СЕ СЕТИТЕ И ЗАКЉУЧИТЕ ШТА ВАМ СПРЕМАМ!

КЛИК!

ТО ЈЕ ПОСЛЕДЊА ОСОБА КОЈУ БИХ ВОЛЕО ДА ВИДИМ!

И ЈА! БИО ЈЕ ТО ГРОЗАН ПЕРИОД!

БАХ! ЗАХВАЉУЈУЋИ ЊЕМУ СМО СЕ СРЕЛИ!

ДА, СЕЋАМ СЕ НАШЕ ПРВЕ БОРБЕ...

„СВЕ ЈЕ ПОЧЕЛО ПЕДЕСЕТ ПЕТЕ, КАД САМ ОДЛУЧИО ДА НАПУСТИМ ПОСАО ЏЕНТЛМЕНА-ОБИЈАЧА, ПОСЛЕ НЕСРЕЋЕ У КОЈОЈ ЈЕ НАСТРАДАЛА ОБОЖАВАНА АНЂЕЛИКА ОД АВЕНАНЖА..."

НИ ЈА НЕ ЗНАМ ЦЕЛУ ПРИЧУ!

ПРИЧАЈТЕ НАМ О ТОМЕ, АКО ВАМ НИЈЕ ТЕШКО!

МОЛИМ ВАС, ГРОФЕ!

БАШ МЕ ЗАНИМА КАКО СТЕ ТАДА РАДИЛИ!

1

МИСЛИЛИ СУ ДА САМ МРТАВ, А ЈА САМ СЕ, У СТВАРИ, ПОВУКАО У ЈЕДНО СЕЛО, ПОД ИМЕНОМ СЕР ЧАРЛС КОРВАЛИС!

„ТУ САМ ЖИВЕО СА ДАДИЉОМ И МАЛОМ ЏЕЈН, АНЂЕЛИКИНОМ ЋЕРКОМ, КОЈУ САМ УСВОЈИО!"

ЏЕЈН МЕ ЈЕ ПОДСЕКАЛА НА ЊЕНУ МАЈКУ И ПОМОГЛА ДА ПРЕБРОДИМ КРИЗУ!
ОХ, УЈАЧЕ...

„ВРЕМЕНОМ, РАНЕ СУ ЗАРАСЛЕ, А СВЕТ ОКО НАС СЕ МЕЊАО..."

„У СКОТЛАНД ЈАРДУ, МЛАДИ ИНСПЕКТОР АЛЕН ЗАМЕНИО ЈЕ ОБОЛЕЛОГ Д'АРСИЈА..."
БАНДИТИ У МОЈЕ ВРЕМЕ БИЛИ СУ ОПАСНИ! КАО ОНАЈ ПРОКЛЕТИ ГРОФ!
ГРОФ?

А МЕНЕ ЈЕ ПОНОВО ОБУЗЕЛА ЖЕЉА ЗА АВАНТУРОМ!

„СТАЛНО САМ НЕШТО ПРАВИО, У СЛУЧАЈУ ДА МИ ЈЕДНОГ ДАНА ЗАТРЕБА..."
ШТА ЈЕ ТО, УЈАЧЕ?
СКАЛАМЕРИЈА ЗА МОЈ ЗАНАТ! РАЗУМЕШ ЛИ?

„СУДБИНА МИ ЈЕ БИЛА НАКЛОЊЕНА. ШЕЗДЕСЕТ ДРУГЕ ЈЕДНА ВАРАЛИЦА ЈЕ ИЗВРШИЛА НИЗ ЗЛОЧИНА ПОД ИМЕНОМ ГРОФ..."

„МОЈА ДУЖНОСТ ЈЕ БИЛА ДА ДРУШТВО ОСЛОБОДИМ ТОГ УБИЦЕ!"

?

ХТЕЛА БИХ СА ВАМА НАСАМО ДА ПОРАЗГОВАРАМ, СЕР!

ПАКУЈУЋИ ВАШ КОФЕР, ИСПОД ВЕША САМ НАШЛА ПИШТОЉ!

БУДИТЕ ОПРЕЗНИ... ЗБОГ МАЛЕ!

ДРАГА ФРЕНСИС... ГОДИНАМА ЈЕ ЗНАЛА, А НИКАД НИЈЕ ОТКРИЛА МОЈУ ТАЈНУ!

„БИО САМ ОПРЕЗАН... УСКОРО САМ СРЕО ОНОГА КОЈИ МИ ЈЕ УКРАО ИМЕ! ТАЈ БЕЗНАЧАЈНИ БАНДИТ ЗВАО СЕ РАСТИЊАК!"

БАП!

ПРИМОРАН ДА ПОБЕГНЕ, ОСТАВЉАЈУЋИ ПЛЕН, БИО ЈЕ ТОЛИКО УВРЕЂЕН, ДА СЕ НИКАД ВИШЕ НИЈЕ ЧУЛО ЗА ЊЕГА!

ИНСПЕКТОР АЛЕН ЈЕ ДОШАО ДА МИ ЧЕСТИТА...

ВРЛО СПРЕТНО, ГРОФЕ! АЛИ, ШТА ЈЕ БИЛО СА... ПЛЕНОМ?

ТЈА... НЕСТАО ЈЕ ЗАЈЕДНО СА РАСТИЊАКОМ!

ПО ПРВИ ПУТ САМ ОСЕТИО САЖАЉЕЊЕ ПРЕМА Д'АРСИЈУ!

3

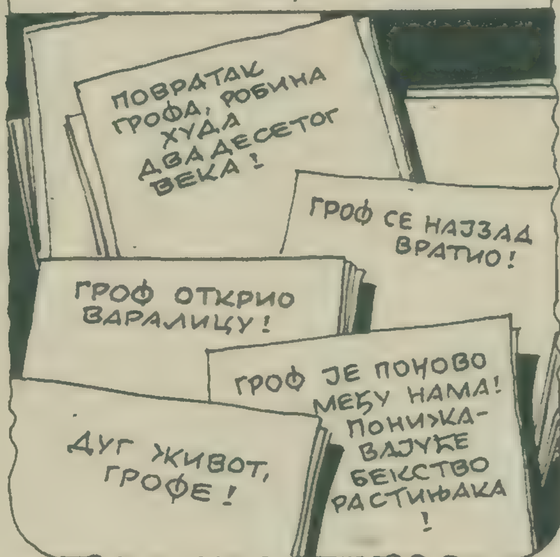
Новине су ми посвети-ле много страница...
ПОВРАТАК ГРОФА, РОБИНА ХУДА ДВАДЕСЕТОГ ВЕКА!
ГРОФ СЕ НАЈЗАД ВРАТИО!
ГРОФ ОТКРИО ВАРАЛИЦУ!
ГРОФ ЈЕ ПОНОВО МЕЂУ НАМА! ПОНИЖАВАЈУЋЕ БЕКСТВО РАСТИЊАКА!
ДУГ ЖИВОТ, ГРОФЕ!

УВАЖАВАЊЕ СУГРАЂАНА МИ ЈЕ ГОДИЛО, А ОПШТЕ ПОЗНАТО ЈЕ ДА САМ УВЕК РАДИО У КОРИСТ СИРОМАШНИХ!

ЗАХВАЉУЈУЋИ МОМ ПРИЈАТЕЉСТВУ СА НАШОМ ВЛАДАРКОМ, БРЗО САМ ЗВАНИЧНО РЕХАБИЛИТОВАН!
НАКОН ТОГА, МОГАО САМ МИРНЕ ДУШЕ ДА СЕ ВРАТИМ КУЋИ!

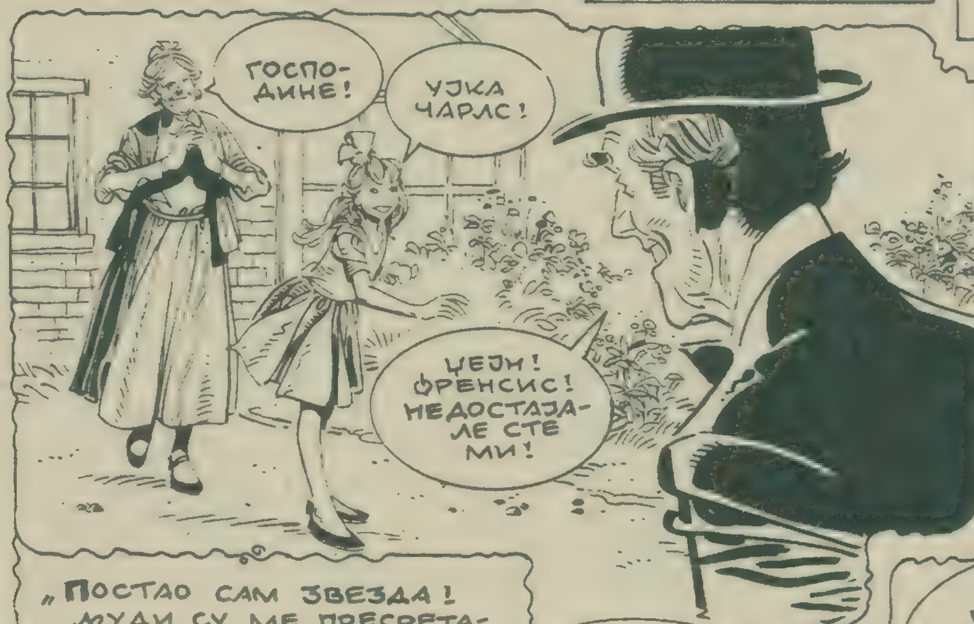
ГОСПОДИНЕ!
УЈКА ЧАРЛС!
ЏЕЈН! ФРЕНСИС! НЕДОСТАЈАЛЕ СТЕ МИ!

КУЋА ЈЕ ПУНА ТЕЛЕГРАМА! ПОНОСИМО СЕ ВАМА!

„ПОСТАО САМ ЗВЕЗДА! ЉУДИ СУ МЕ ПРЕСРЕТАЛИ НА УЛИЦИ!"
КАД ПЛАНИРАТЕ СЛЕДЕЋИ ПОДВИГ?
НА ЖАЛОСТ, НЕЋЕ ИХ ВИШЕ БИТИ!

САД КАД СМО РЕШИЛИ СЛУЧАЈ РАСТИЊАК, МОГУ ДА СЕ ВРАТИМ МОМ РУЖИЧЊАКУ!

ТАКО САМ ОДЛУЧИО! АЛИ, СУДБИНА ЈЕ ХТЕЛА ДРУГАЧИЈЕ...

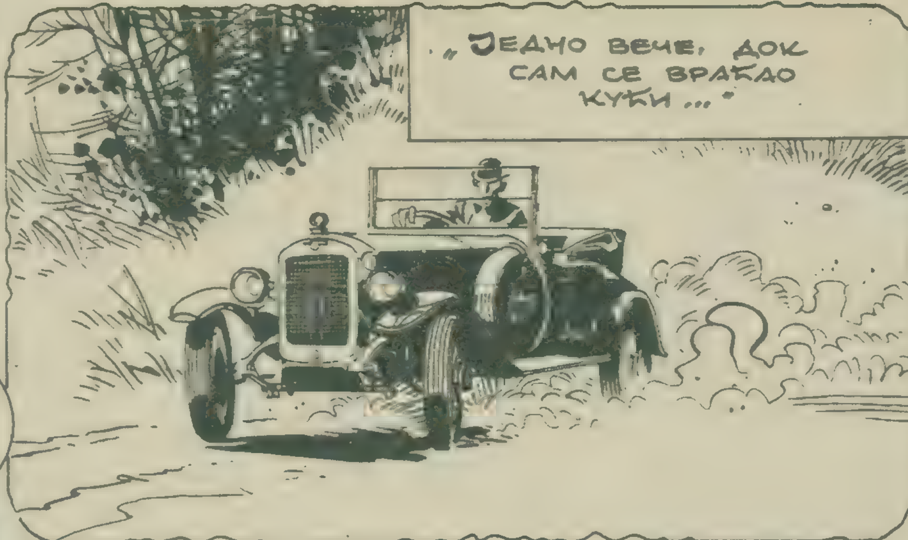

„ЈЕДНО ВЕЧЕ, ДОК САМ СЕ ВРАЋАО КУЋИ ...“

ЧУДНО! ЏЕЈН МЕ ОБИЧНО ЧЕКА!

ГЛЕ, ВРАТА СУ ОТВОРЕНА!

ТЕРАН НЕКИМ ПРЕДОСЕЋАЈЕМ, УЛЕТЕО САМ У КУЋУ ...
ЏЕЈН! ФРЕНСИС! ГДЕ СТЕ ?!

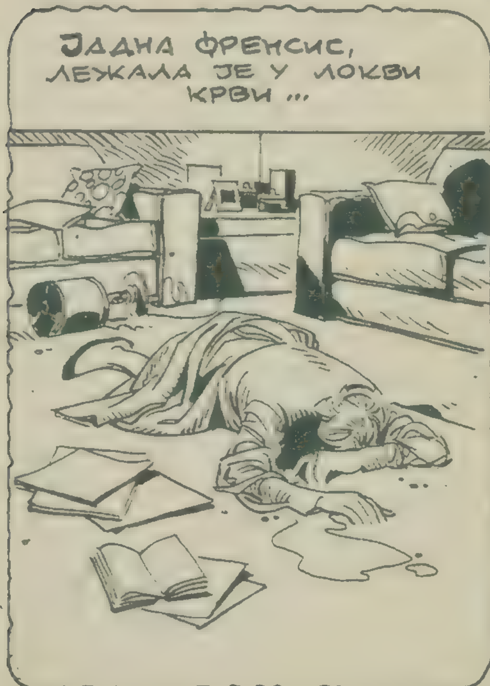

ЈАДНА ФРЕНСИС, ЛЕЖАЛА ЈЕ У ЛОКВИ КРВИ ...
5

НА КОМОДИ ЈЕ ЛЕЖАЛО ПИСМО ...

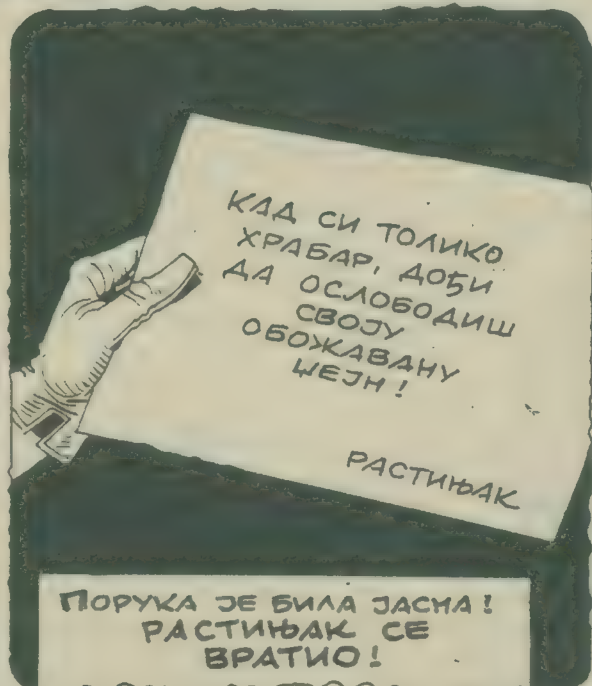

КАД СИ ТОЛИКО ХРАБАР, ДОЂИ ДА ОСЛОБОДИШ СВОЈУ ОБОЖАВАНУ ЏЕЈН!
РАСТИЊАК
ПОРУКА ЈЕ БИЛА ЈАСНА! РАСТИЊАК СЕ ВРАТИО!

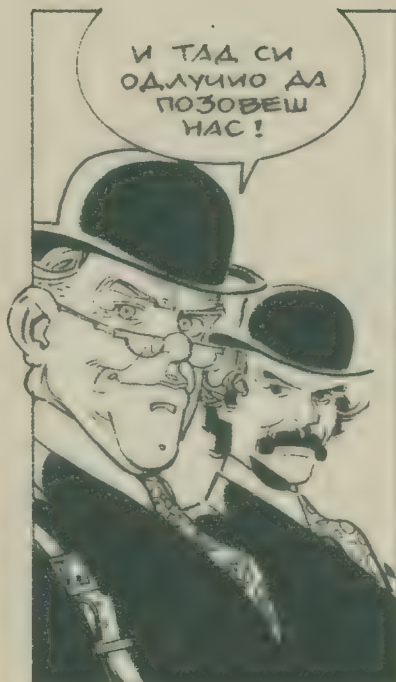
И ТАД СИ ОДЛУЧИО ДА ПОЗОВЕШ НАС!

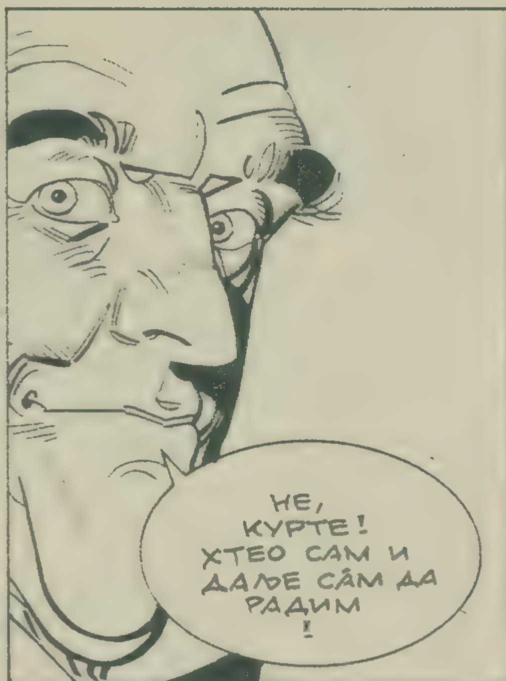
НЕ, КУРТЕ! ХТЕО САМ И ДАЉЕ САМ ДА РАДИМ!

ПОБЕСНЕО САМ... ОДЛУЧИО САМ ДА УНИШТИМ ТИПА КОЈИ ЈЕ НАПАО ДЕТЕ!

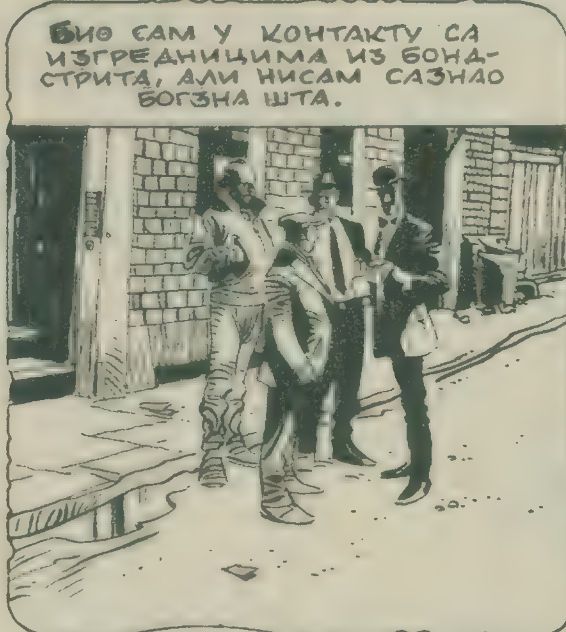
БИО САМ У КОНТАКТУ СА ИЗГРЕДНИЦИМА ИЗ БОНД-СТРИТА, АЛИ НИСАМ САЗНАО БОГЗНА ШТА.

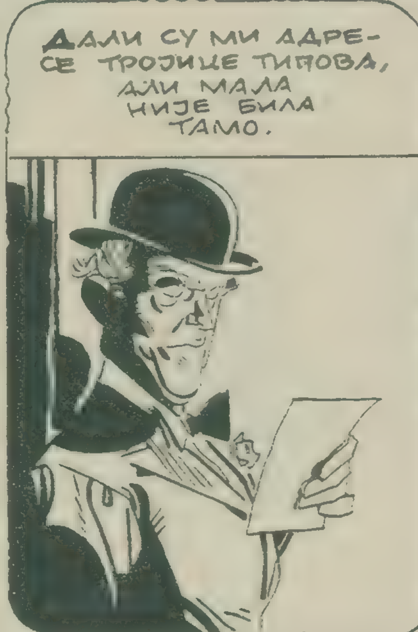
ДАЛИ СУ МИ АДРЕСЕ ТРОЈИЦЕ ТИПОВА, АЛИ МАЛА НИЈЕ БИЛА ТАМО.

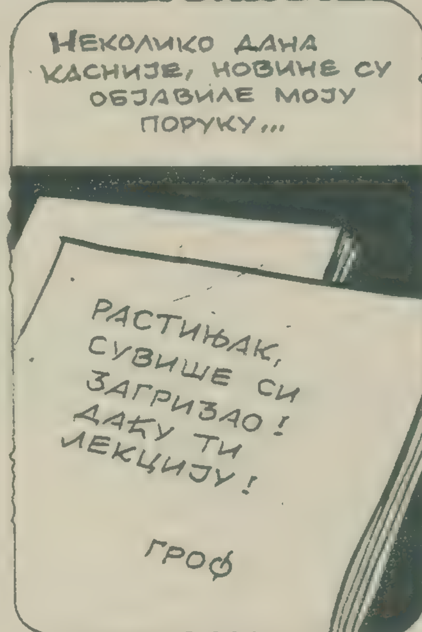
НЕКОЛИКО ДАНА КАСНИЈЕ, НОВИНЕ СУ ОБЈАВИЛЕ МОЈУ ПОРУКУ...
РАСТИЊАК, СУВИШЕ СИ ЗАГРИЗАО! ДАЋУ ТИ ЛЕКЦИЈУ!
ГРОФ

У ВЕЋИНИ СЛУЧАЈЕВА, ОСЕЋАЈУЋИ СЕ УГРОЖЕНИМ, НЕПРИЈАТЕЉ УЧИНИ ПОГРЕШАН КОРАК!

УСПЕО САМ ДА ИЗДЕЈСТВУЈЕМ ДА МЕ ПОЗОВУ НА ЈЕДАН ПРИЈЕМ...

ДРАГИ ГРОФЕ, МИЛО МИ ЈЕ ШТО СТЕ СА НАМА! ФИЛИП МИ ЈЕ БАШ СИНОЋ ПРИЧАО О ВАМА...

БЕЗ ОБЗИРА ШТО ЈЕ ЖИВЕЛА У ПАЛАТИ, НАША ДРАГА ПРИЈАТЕЉИЦА НИЈЕ БИЛА УОБРАЖЕНА... БИЛА ЈЕ ВРЛО ПРИЈАТНА!

И ТАКО, ДОК САМ РАЗГОВАРАО СА КРАЉИЦОМ, У ГРАДУ СУ СЕ ДЕШАВАЛЕ ЧУДНЕ СТВАРИ...

ЈЕСИ Л' ВИДЕО ОНОГ ТИПА?
ПА... ПА ТО ЈЕ ГРОФ!

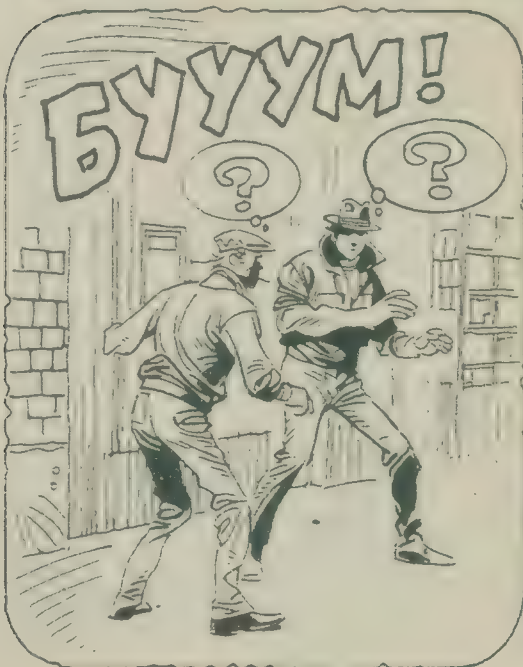
БУУУМ!
?
?

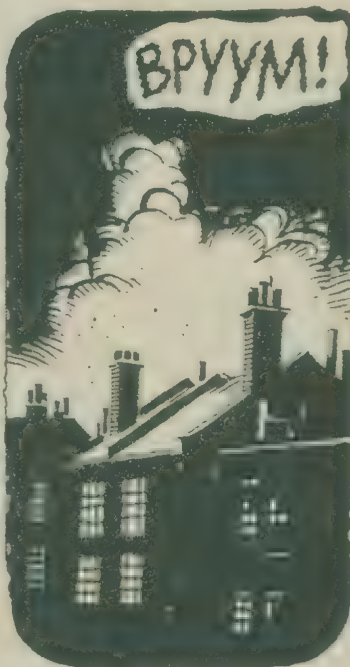
ВРУУМ!

ПОЖАР!
ШИРИ СЕ СТРАШНОМ БРЗИНОМ!

ТЕ НОЋИ, ВАТРОГАСЦИ СУ ИМАЛИ ПУНО ПОСЛА...

... ЈЕР СУ ИСТОВРЕМЕНО ИЗБИЛА ЈОШ ДВА ПОЖАРА !

НИШТА СУМЊИВО ?
ПА...
ЖАО МИ ЈЕ ШТО МОРАМ ДА КАЖЕМ, АЛИ ГРОФ СЕ МУВАО ОВУДА !

У СКОТЛАНД ЈАРДУ, ЈАДНИ ИНСПЕКТОР АЛЕН НИЈЕ ВЕРОВАО СВОЈИМ УШИМА...

8

НЕМОГУЋЕ ! САСВИМ НЕМОГУЋЕ !

ТА ТРИ ПОЖАРА СУ ИЗБИЛА У ИСТО ВРЕМЕ, А ДЕСЕТ ОСОБА ТВРДИ ДА СУ ВИДЕЛИ ГРОФА НА ТРИ РАЗЛИЧИТА МЕСТА И ТО У ИСТО ВРЕМЕ !

ХОЋУ ДА МЕ ИЗВЕСТИТЕ О ЊЕГОВОМ КРЕТАЊУ ОВЕ НОЋИ!
ПА, ЗНАТЕ...

...ОН ИМА САВРШЕН АЛИБИ!

ШТА? НАШАО ЈЕ БУДАЛУ КОЈА ЈЕ ПОТВРДИЛА ДА ЈЕ НОЋ ПРОВЕО КОД НЕКОГА?!

ПЛАЋЕНИ СВЕДОК! НАТЕРАЋЕМО МИ ЊЕГА ДА ПРОГОВОРИ!

АЛИ... ШЕФЕ... ПА СВЕДОК ЈЕ...

ШУ... ШУ... ШУ...
!
9

НЕМОГУЋЕ! НИШТА НЕ МОГУ ДА САОПШТИМ НОВИНАРИМА!

ДРАГА ЛИЗ ЈЕ БИЛА СПРЕМНА ДА ПОСВЕДОЧИ ДА НИСАМ НАПУШТАО ПАЛАТУ! ЈА ТАКОЂЕ!

И ТО ЈЕ БИЛО ТАЧНО! НА МЕСТИМА ГДЕ ЈЕ ИЗБИО ПОЖАР...

...БИЛИ СУ ПРОЈЕКТОРИ, ПРОГРАМИРАНИ ДА СЕ УКЉУ-ЧЕ У ОДРЕЂЕНО ВРЕМЕ...

...И ТАКО СТВОРЕ ИЛУЗИЈУ МОГ ПРИСУСТВА...

... ДОК СУ ФОСФОРНЕ БОМБЕ УЧИНИЛЕ СВОЈЕ!

СЛУЧАЈ ЈЕ БИО ЗАКЉУЧЕН, КАО И МНОГИ ДО ТАДА!

РАСТИЊАК ЈЕ ИЗГУБИО СВОЈА ТРИ ГЛАВНА ШТА-БА! ГАДНО!

НА ЖАЛОСТ, ЈОШ УВЕК ЈЕ ДРЖАО ЏЕЈН, А ЈА НИСАМ ЗНАО ГДЕ!

НИ ЈА, УЈАЧЕ! БИЛА ЈЕ ТО СОБА БЕЗ ПРОЗОРА!

СЕЋАМ СЕ ТОГ УЖАСА... БИЛО ЈЕ ГОТОВО НЕИЗДРЖИВО...

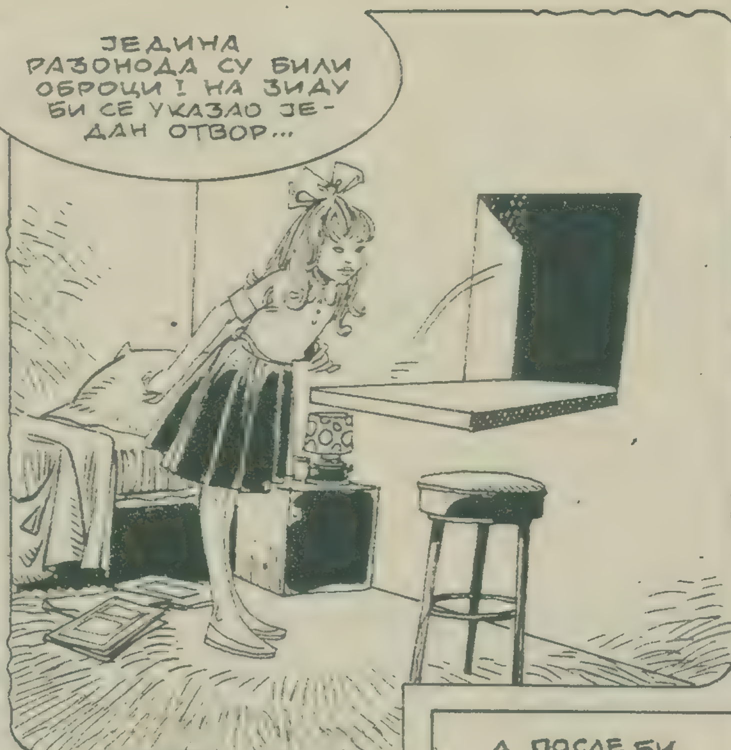
ЈЕДИНА РАЗОНОДА СУ БИЛИ ОБРОЦИ! НА ЗИДУ БИ СЕ УКАЗАО ЈЕДАН ОТВОР...

МЕХАНИЧКА РУКА БИ ПОСТАВИЛА СТО...

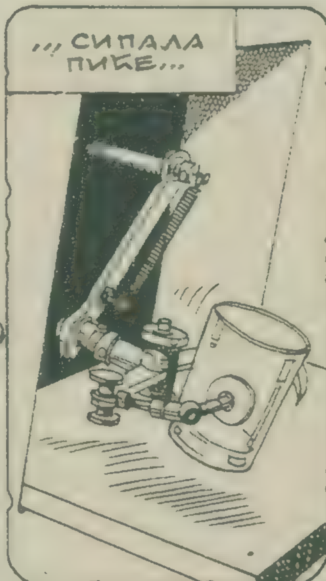
...СИПАЛА ПИЋЕ...

...И ТО БЕЗ ПРОСИПАЊА!

А ПОСЛЕ БИ ОДНОСИЛА ПОСУЂЕ...

И ДАНАС МИ ТО ЈОШ УВЕК ИЗГЛЕДА ГЕНИЈАЛНО!

АХ! МАЛА ЛУКАВСТВА И НИШТА ВИШЕ!

УСКОРО ЋЕШ ТИ НАСТАВИТИ ПРИЧУ, ПРИЈАТЕЉУ!

НЕКОЛИКО ДАНА КАСНИЈЕ, СРЕЛИ СМО СЕ КУРТ И ЈА!

ПРЕТРАЖИО САМ ЦЕО ЛОНДОН ДА БИХ НАШАО ТАЈ „ЗАТВОР" !

МОЈА ПИТАЊА СУ НЕКИМА СМЕТАЛА, ПА САМ ПОНЕКАД МОРАО ДА УПОТРЕБИМ СИЛУ !

НИСАМ ВИШЕ БИО МЛАД, БРЗО САМ СЕ УМАРАО ...
КРАК!

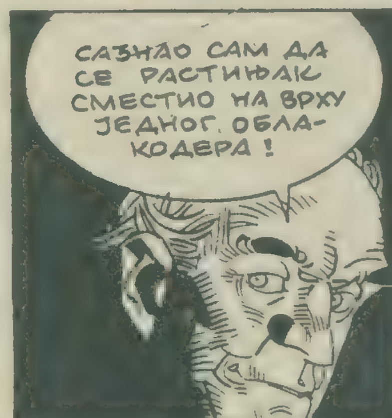
САЗНАО САМ ДА СЕ РАСТИЊАК СМЕСТИО НА ВРХУ ЈЕДНОГ ОБЛАКОДЕРА !

ОДБРАНА СЕ САСТОЈАЛА У СИСТЕМУ ЗА УЗБУНУ КОЈИ ЈЕ ПРОЈЕКТОВАО ЈЕДАН НЕПОЗНАТИ ШВАЈЦАРАЦ !

ПРОШЛО ЈЕ ВЕК ДВЕ НЕДЕЉЕ КАКО ЈЕ ЦЕЈН НЕСТАЛА ...

... И ЈЕДНО ВЕЧЕ СТАВИО САМ СВЕ НА КОЦКУ !
12

ДЕСЕТАК НАОРУЖАНИХ ЉУДИ ПАТРОЛИРАЛО ЈЕ ОКО ЗГРАДЕ !

ПИЛОТИ ТВРДЕ ДА ЈЕ ВАЗДУШНИ ПУТ НАЈСИГУРНИЈИ!

А ИЗРЕКА КАЖЕ: „ИЛИ УСПЕВА, ИЛИ ПРОПАДА"!

АКЦИЈА ЈЕ ПОЧЕЛА!

ПАП!

САМО ДА НОСАЧ ИЗДРЖИ!

ДА ВИДИМО...

СПЕКТАКЛ ПОЧИЊЕ!

13

ДОТАД ЈЕ СВЕ БИЛО У РЕДУ! ПРОБЛЕМ ЈЕ БИО ПРОЗОР!

СВЕ ЈЕ ИШЛО ГЛАТКО, АЛИ ЗНАО САМ ДА СЕ НЕГДЕ КРИЈЕ ЗАМКА!

ХМ!

УКОЛИКО ПОСТОЈИ ФОТО-ЋЕЛИЈА, ПОМОЋУ ОВИХ НАОЧАРА ЋУ ЈЕ ОТКРИТИ!

ТО ЈЕ БИЛА ПРАВА МРЕЖА ФОТО-ЋЕЛИЈА.

МОЈА СКАЛАМЕРИЈА ЋЕ МИ ПОМОЋИ... БАР СЕ НАДАМ!

ДА ЛИ СЕ РАДИЛО О НЕКОМ КУРТОВОМ СИСТЕМУ? КАКО ГОД БИЛО...
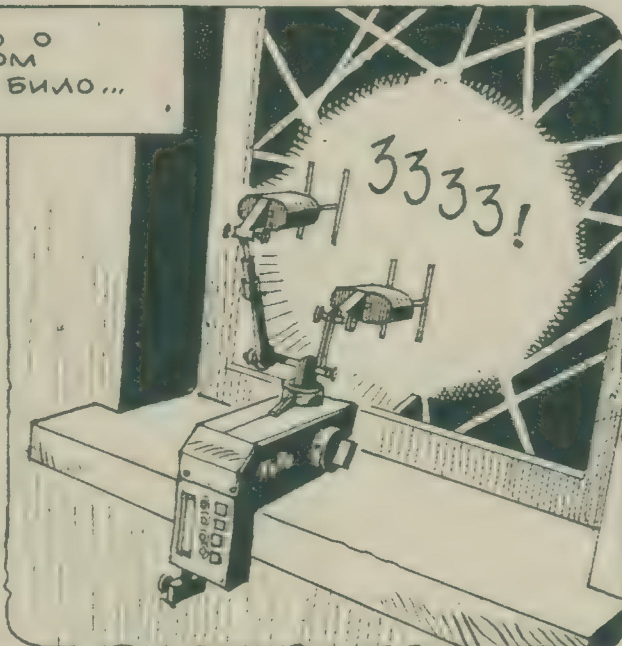
ЗЗЗЗ!

...ПРИЗМА ЈЕ ПРОШИРИЛА РАЗМАК ИЗМЕЂУ ЗРАКА И ЈА САМ УСПЕО ДА СЕ ПРОВУЧЕМ!

НАШАО САМ СЕ У МАЛОЈ ПРОСТОРИЈИ... ИМАО САМ ЧУДАН ПРЕДОСЕЋАЈ...
ЧУДНО! КАО ДА САМ ВЕК БИО ОВДЕ!

ИПАК, ТУ НИКАД НИСАМ КРОЧИО!
44
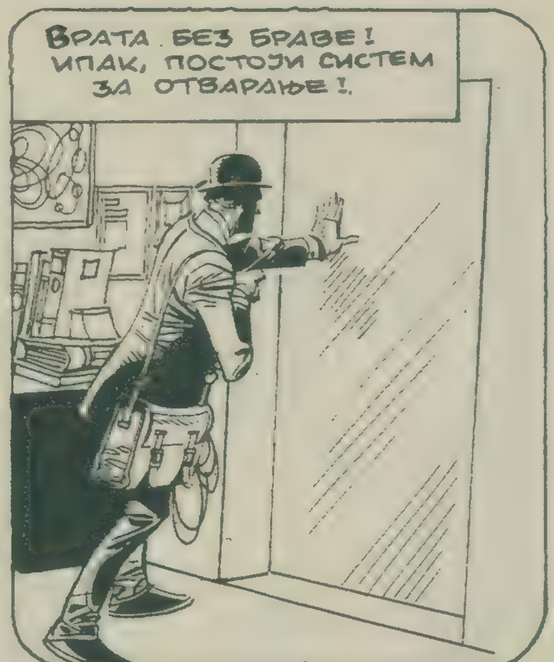
ВРАТА БЕЗ БРАВЕ! ИПАК, ПОСТОЈИ СИСТЕМ ЗА ОТВАРАЊЕ!

ПОДИГАО САМ МАСТИОНИЦУ СА СТОЛА...

ХМ... СКРИВЕНО ДУГМЕ!

БИП!

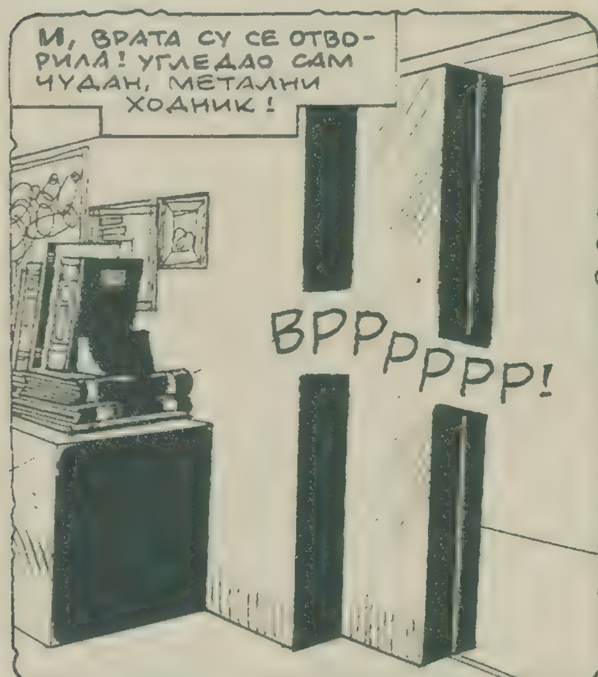
И, ВРАТА СУ СЕ ОТВОРИЛА! УГЛЕДАО САМ ЧУДАН, МЕТАЛНИ ХОДНИК!
BPPPPPPP!

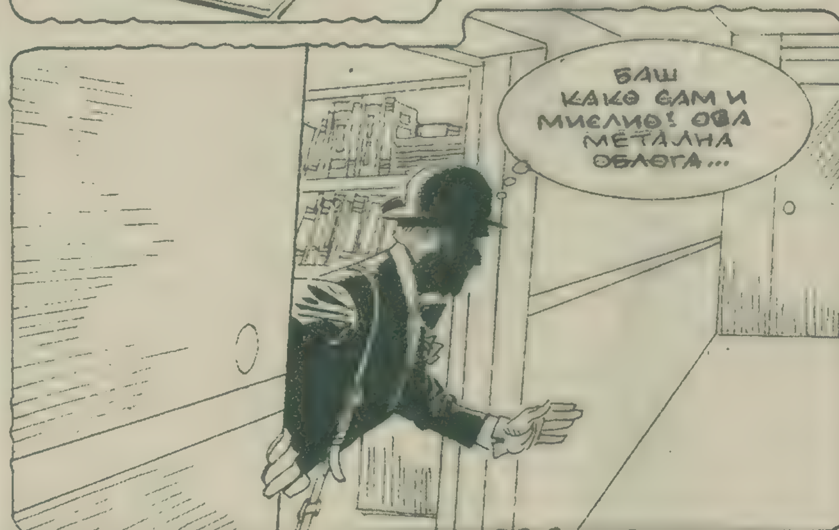
БАШ КАКО САМ И МИСЛИО! ОВА МЕТАЛНА ОБЛОГА...

... ЈЕ УЛТРА-ОСЕТЉИВА! И ПЕРЦЕ БИ МОГЛО ДА АКТИВИРА АЛАРМ!

НА КРАЈУ ХОДНИКА ЈЕ ОПЕРАТИВНА СОБА...

... А НА ОВОЈ СТРАНИ ЈЕ ИЗЛАЗ! СИГУРАН САМ ДА ЈЕ ПРЕКИДАЧ ЗА ИСКЉУЧИВАЊЕ АЛАРМА С МОЈЕ ДЕСНЕ СТРАНЕ!
КРАЈ У СЛЕДЕЋЕМ БРОЈУ

Смит и Весон: Помоћ

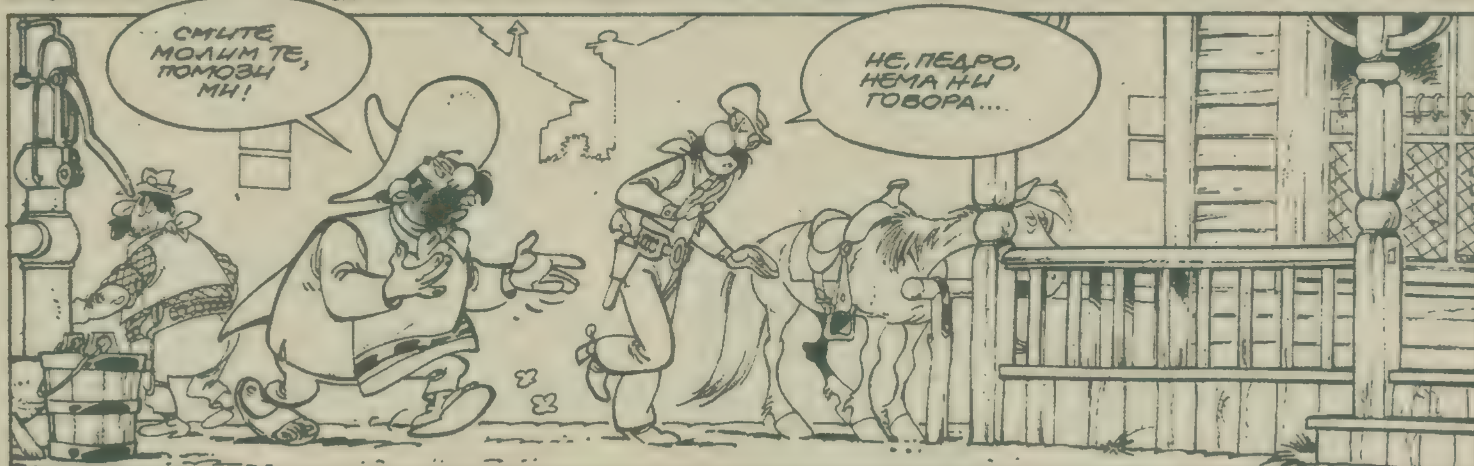

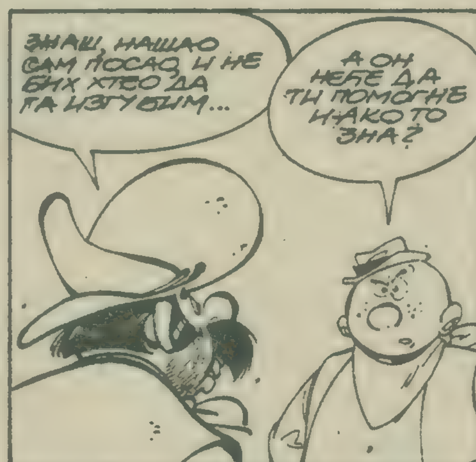

Гуливер у тренутку кад стиже на плажу (требало је до толику грдосију)

Морате признати, узбудљив призор! Цин се разбашкарио даблинској плажи

ПРОЧИТАЈ ПРОСКИТАЈ

ЏИН У ПЕСКУ

Сви смо у неком тренутку читали или слушали познату причу Џонатана Свифта (1667–1745) „Гуливерова путовања". У Свифтовом роману Гуливер је џин у земљи Лилипутанаца, а шта се дешава кад Гуливер постане џин за нас, људе? На идеју да „оживе" Гуливера дошли су Свифтови сународници. У близини Даблина, на плажи Долимунт Стренд буквално је сграђена грдосија дугачка 21 метар, направљена од дрвета, алуминијума и текстила. Намера је била да се створи простор за позориште на отвореном у коме учествују и професионални глумци и аматери, односно случајни пролазници и купачи на плажи којих је, наравно, све више. Многи желе да виде ову најновију атракцију.

РЕШ ПЕЧЕНА ГАМАД

Библиотекари најбоље знају колико је то непријатно. Између листова књига често им се враћа и нешто чега тамо раније уопште није било: бубашвабе, мрави и слична грозна гамад. Књигољубац и токсиколог Џером Брезнер, са Њујоршког државног универзитета, сада је смислио како да се гамади дође главе. Само бациш све враћене књиге у микроталасну рерну и мало их пропечеш.

Брезнер је своју замисао испитао на великом узорку књига тврдог повеза, џепних издања и часописа. Резултати су сјајни. Ни после печења у микроталасној пећници од 700 вати књигама ништа није фалило. У најгорем случају, температура им се подизала до безазленог 23. степена Целзијусове скале. Ствар је једноставна. Микроталаси загревају само течности и масти, а како у папиру ових твари има мало или нимало, књиге из рерне излазе неоштећене.

И, колико треба пећи, рецимо, „Ловца у житу" па да гамад буде реш? Зависи. У просеку су сасвим довољне 92 секунде. Што је књига дебља и већа, то је и време потребно да се бубе потамане дуже.

Једном речју, шта је библиотека без микроталасне рернице?

М. И.

ШПРИЦ БЕЗ ИГЛЕ

Падате у несвест када видите иглу за инјекцију? И др Бенџамин Рубин са филаделфијског Колеџа за остеопатску медицину уверен је да је игла непотребна ствар.

Доктор је конструисао млазни шприц који лек убризгава у виду изузетно снажног млаза који продире кроз простор између ћелија. Истини за вољу, ни млазне инјекције нису сасвим безболне али су зато, ако ништа друго, бар заобишле озлоглашене игле.

Бенџамин Рубин није пошао од нуле јер се у свету већ користи систем млазног давања инјекција, али је постојећа технологија прегломазна, скупа и непоуздана. Његов шприц настао је усавршавањем постојећег модела, с тим што ради на сасвим новом принципу млазног убризгавања. Каквом, то је строго чувана тајна.

У озбиљност пројекта, иначе, не треба сумњати. Др Рубин је уједно и творац рачвасте игле која се користи за вакцинацију против малих богиња, а његов најновији пројекат заједнички финансирају моћна корпорација „Доум" и чувени универзитет „Џон Хопкинс".

Дакле, плашљиви по природи и успаничени од сиде, причекајте још само мало. Језивој игли је одзвонило.

Илустровао: Зоран Петковић-Петко

СКАНДАЛИ НА ДВОРУ

СИТНА КИША КАПУЋЕ, МИЛАН МИЦИ ШАПУЋЕ

Кнез, па краљ Милан Обреновић дошао је на власт у четрнаестој, оженио се у двадесет првој, развео у тридесет петој, а умро у четрдесет седмој години стекавши „славу" најразвратнијег европског владара свог времена

По подацима из поднаслова Милан Обреновић је, тако тврде, рекордер међу европским крунисаним главама.

А ако је по оној народној „роди ме мајко сретна..." онда је Милану Обреновићу бар једна значајна ствар ишла на руку – убиство кнеза Михаила Обреновића у Топчидеру маја 1868.

Кнез Михаило није имао наследника, а његов отац, кнез Милош, другог живог сина. У Србији препуној присталица Обреновића, Обреновић је морао да остане на власти. Али, где га наћи?!

Једино решење био је Милан Обреновић. Знало се да није директан већ побочан потомак, унук кнез-Милошевог брата Јеврема, уз то четрнаестогодишњак, рођен и васпитаван у иностранству, „странац". Али, у невољи ко пита – важно да је Обреновић.

Државни непријатељи и остали

Тако је Милан Обреновић, још дете, ступио на политичку сцену Србије. Као малолетан није могао да управља земљом, то је уместо њега чинила намесничка влада од три члана, али је он, чим је напунио осамнаест година, најурио наменсике. Нико у то време није могао да слути каквог је диктатора и распусника добио за владара.

Иако владар малене земље, Милан Обреновић је важио за блудника без премца на европским дворовима. Његов живот је био „посластица" готово целокупне европске штампе. Није прошла недеља а да се о њему нешто не напише. Имало је и шта. Није се ни трудио да прикрије своје пикантерије.

Слабост су му биле жене, удате и неудате. За скандал није марио. Муж који је држао до сопствене и части своје жене, под условом да она Милану западне за око, хапшен је као државни непријатељ, а могао је да се сматра сретником ако прође само са службеним премештајем у забито село или варошицу! Тек да „размисли"! И обрнуто: многе неспособне личности, чак и обични практиканти, преко ноћи су стицали висок ранг у службеничкој хијерархији само ако жени прогледају кроз прсте изливе нежности заљубљеног Милана Обреновића, или њен одлазак у двор у ситне сате! Тако се могло догурати и до министра.

Не журите са закључком: није Милан Обреновић дозвољавао да му други води државничке послове а он траћио време на лепе жене, напротив. Конце у земљи држао је у својим рукама. Укинуо је све политичке слободе, за противнике режима није имао милости, полиција је радила пуном паром, затвори су се пунили... Србија је тонула у понор.

Владара, међутим, од распусништва није могла да сачува ни полиција. Ту „жицу" повукао је од родитеља.

Ил' љубав, ил' Дунаво дубоко

Милош, отац Милана Обреновића, био је пруски официр, Немац од главе до пете. Србију честито није ни знао. Хроничари га памте као великог расипника, авантуристу и удварача. Миланова мајка

Илустровао: Брана Јовановић

Марија Катарџи потицала је из познате румунске бојарске породице. Била је једна од најлепших жена Европе. Шта вреди, више је волела љубавне пустоловине него породично огњиште. Отац на једну, мајка на другу страну у потрази за слатким животом. Мали Милан је одмах по рођењу остао без родитеља – развели су се.

Чега се све Милан као дете није нагледао у кући мајке распуштенице! Када је стасао за школу, послат је у Париз. Наравно, тамо је имао све осим родитељске љубави. И ето га у четрнаестој години на српском престолу!

У Београду је имао добре васпитаче, брзо растао, још брже сазревао. Кад је стасао, није му се могла одрећи физичка привлачност, духовитост, окретност. Касније је постао и сјајан козер.

Али... Прва већа брука пукла је када се млађани владар заљубио у неколико година старију удовицу Лепосаву Новаковић. Волео је Милан Лепосаву као „очи своје", тако јој је тепао. Заљубио се до ушију. „Она или ниједна!", јавно је говорио по дворским ходницима, чак је претио, Лепосави, разуме се, да ће „скочити у Дунаво дубоко!" Но, важило је неписано правило да владар може да узме само жену племићког рода. Заљубила се и Лепосава у лепог Милана, лепо су се и дружили и волели, али је она на време схватила да од те везе неће бити ништа. Да би лакше преболела, побегла је у Француску. Владар је пожурио за њом, али је удовица остала упорна. Кнез Милан се вратио у земљу и убрзо заборавио своју „бесмртну љубав". Напречац се охладио.

Убиствено слатко од шљива

Срећом, појавила се руска кнегиња Наталија Кешко. Лепа, паметна, образована, благе нарави, племените душе. Препоручила ју је Милановој мајци у Румунији руска кнегиња Музури. Писма су размењена и састанак будућих супружника Милана и Наталије уприличен је у бечком хотелу „Сахер".

Милан се заљубио у Наталију чим је угледао. Српска влада је одахнула. Кнез је био опијен Наталијином лепотом. Закратко! Док је српски народ временом толико заволео кнегињу Наталију да једноставно није могао да замисли двор без ње, у истој, ако не и већој, мери кнез Милан се отуђио од ње. Временом је и намрзао па ју је, не обазирући се на владарско достојанство, свуда где стигне описивао као „ружу без мириса". Није се либио ни гадости да прича.

Брука је сустизала бруку. Кнез је јавно низао љубавне афере, а Наталија на двору све то стрпљиво, без роптања, подносила. Шта се у њеној души догађало, само је она знала. Гнев у народу је нарастао.

Жена неког нижег чиновника с којом се Милан такође спетљао покушала је да га веже „вечном љубављу" тако што му је давала слатко од шљива у које је стављала неке ситно истуцане суве траве. Научила је једна баба врачара. Кнез је од слатког добијао грчеве у стомаку и посумњао. Утврђено је да су траве отровне. Љубљена Мица, тако се жена звала, о томе није имала појма. Кнез је Мици окренуо леђа, а њеног мужа преместио са службом у унутрашњост. Београдска чаршија данима се забављала на рачун овога. Настала је и песма: „Ситна киша капуће, Милан Мици шапуће: Ајде Мицо ствари вежи па из двора бежи!"

Народ се налазио на ивици стрпљења. Црква је једва пристала на развод брака Милана и Наталије, такав чин не доликује владарској породици. Милан, сада краљ, запретио је а с њим није било погађања. После развода владар је наредио краљици да напусти Србију. Разјарен народ зауставио је кола са краљицом Наталијом на београдским улицама. Пала је и крв у сукобу са жандарима. Маса је Наталију вратила у двор. Сутрадан су краљицу тајно колима одвезли из Београда.

Описати све скандале Милана Обреновића значило би испунити књигу. Сладострастник и развратник дочекао је крај какав приличи – морао је да напусти престо. Абдицирао је 1889. у корист малолетног сина Александра.

Умро је 1901. у Бечу презрен од свог народа. Није му учинио ништа лепо. Држао га је у тиранији, увлачио у сумануте ратове. И свакодневно брукао. Остаће упамћен као тамна страница српске историје. И таквих страница треба се некада сетити. Баш зарад историје.

Миленко Тодоровић

ХИ-МЕН и ГОСПОДАРИ СВЕМИРА

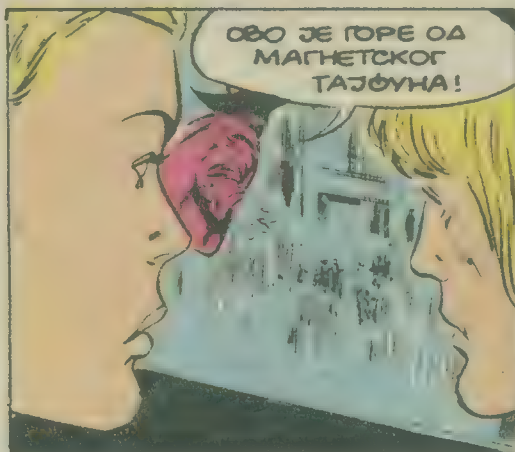

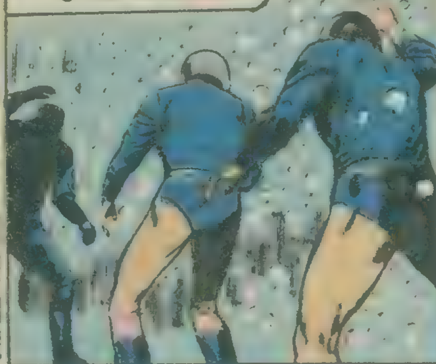

MASTERS OF THE UNIVERSE

НОВЕ АВАНТУРЕ ГОСПОДАРА СВЕМИРА

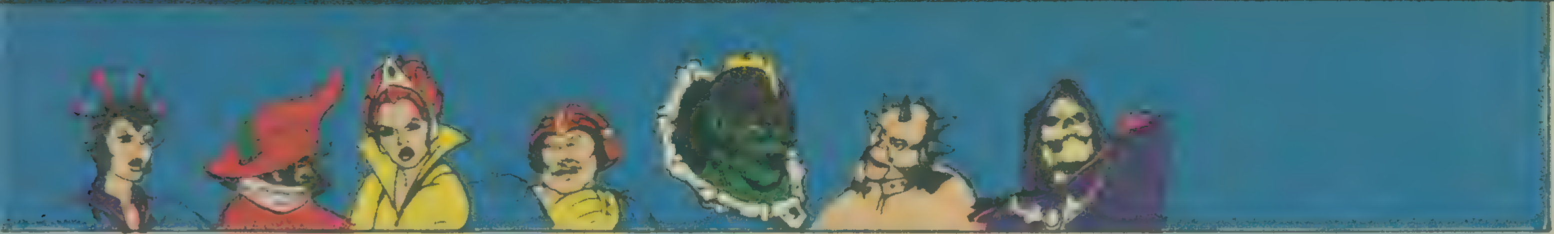

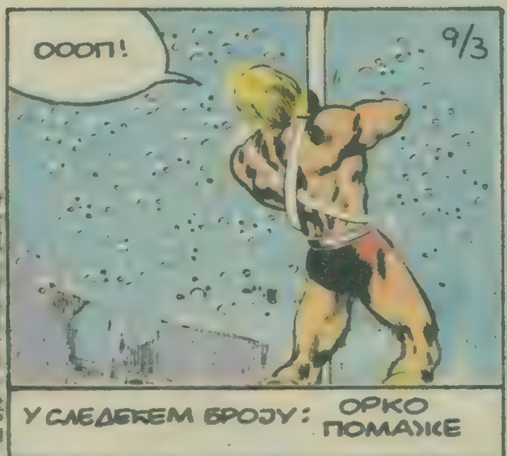

МАСТЕРСОВЦИ!

Изашла је нова СВЕСКА МАСТЕРСА. На СВИМ киосцима, као и сваког месеца авантуре Хи Мена, Орка, Скелетора и осталих ГОСПОДАРА СВЕМИРА.

КУПОВАЊЕ НОСТАЛГИЈЕ

На аукцији „Рокенрол меморабилија" у Лондону појавиће се гитаре Ерика Клептона и Марка Нофлера са потписима. Процењује се да ће гитаре бити веома тражене. За Клептонову се планира цена од 3.000 до 5.000 фунти, а за Нофлерову нешто приступачнија, од 1.500 до 2.500 фунти. Ударна ствар на аукцији биће белешке Џима Морисона, писане руком, на којима се налази песма „Crawling King Snake" са албума L. A. Women. Цени се да ће за ову песму бити плаћено око 4.000 фунти.

СКУПО ЗАДОВОЉСТВО

Велике тинејџерске звезде Брос су пред крај августа одржале спектакуларан концерт на лондонском „Вембли" стадиону. То је исти онај простор на коме је пре четири године одржан Live Aid концерт. Брос су своју популарност знали и да наплате на прави начин, карте су биле неуобичајено скупе, пуних 15 фунти. На концерту се појавила и америчка певачица Деби Гибсон и тиме им узвратила посету пошто су је Брос током лета пратили на њеној америчкој турнеји.

U2 ПОСТАЈЕ U3

Момак на слици је Боно Вокс, певач прослављене групе U2. Девојка крај њега је дугогодишњи поштовалац групе из врло личних разлога. Она је, наиме, Бонова супруга. Фотографисани су на забави где је објављено да ће се срећна породица ускоро увећати за једног члана. Убрзо су се у штампи појавила и питања од тога да ли ће група по рођењу детета променити назив у U3, до злобних примедби да ће беба доћи на свет са шеширом на глави.

ТРИО КОЈИ ДОБИЈА

Она се зове Дасти Спрингфилд и некада давно је била веома популарна. Њих двојица су Нил Тенант и Крис Лоу, представљају се као дует Pet Shop Boys, раније су се бавили неким другим пословима а сада су водеће тинејџерске звезде сезоне. Идеја за пробој на музичкој сцени је потекла од Нила који има пуних 35 година. Он је својевремено радио као новинар и уредник шарене тинејџерске новине „Smash Hits". Довољно упознат са ситуацијом на актуелној сцени и свестан правих вредности, пре две године је повукао мудар потез. Позвао је Дасти, заневали су као трио у песми „What Have I done To Deserve This?" и направили успех. Проверена формула се не напушта тако лако па је уследио нови сингл „Nothing Has Been Proved". Pet Shop Boys написали су песму баш за Дасти а употребљена је као музичка тема у филму „Скандал". Радну екипу је попунио још један њихов стари сарадник. Наиме Анђело Бадаламенти који је за њихов албум „Actually" урадио оркестарске аранжмане, обавио је исти посао и на овом синглу. Анђело је иначе познат као аутор музике за филм „Плави баршун".

Рапери против расизма

Cookie Crew, Overlord X и **London Rhymel Syndicate** само су неке од енглеских рап група које су се удружиле да би снимиле антиапартхејд сингл. Излазак плоче је потпомогла организација **„Brother"** која се бори за то да сви људи имају иста права. Песма **„Bey The 16th Parallel"** снимљена је уз учешће 16 рап група а продуцирали су је, аранжирали и миксовали Хајџек и Гејткраш. Шеснаеста паралела је иначе географска ширина која пресеца Анголу у близини границе са Намибијом. Иницијатори ове акције кажу:

„Намибију је Јужна Африка илегално окупирала. То је последња преостала колонија. После дуге борбе земља треба да добије независност 1990. године. Наша плоча покушава да скрене пажњу на њихове невоље."

ИЗЈАВА НЕДЕЉЕ:

„Кво девојчица сам желела да будем црнкиња. Све моје другарице биле су црнкиње. Живела сам у Понтијаку, и у целом нашем крају белци су били у мањини. Ја сам се дружила само са црнцима и слушала искључиво њихову музику. Завидела сам својим црним другарицама зато што имају густу коврџаву косу па могу да плету пуно ситних кика. Онда сам пролазила кроз грозне тортуре, завијала сам живом косу да би постала коврџава и да могу да увијем пуно плетеница."

Мадона

ТРАЖИЛИ СТЕ ПЕСМУ:

ТОТАЛНО ДРУКЧИЈИ ОД ДРУГИХ

Сад кад сам стварно твој
полако палимо свјетла
ово су прве добре вијести
почињу плесати сви бродски компаси јер смо
тотално друкчији од других
Сад кад сам само твој
због нас се предаје зима
прољеће носимо на длану
за младе дјевојке жељне љубави
јер смо тотално друкчији од других
Сад кад сам стварно твој
за нама смију се деца
поморци пјевају о нама
док траже путеве до нове Индије
јер смо тотално друкчији од других
Сад кад сам само твој
због нас се предаје зима
прољеће носимо на длану
руше се зидови
топе се глечери
зато кажем ти
зато кажеш ми
да смо тотално друкчији од других
Хајде, дај да се смијемо
од смијеха
јер смо тотално друкчији од других

Текст и музика: Срђан Сахер
Изводе: Вјештице

ОДНЕО ИХ ВЕТАР

Филмови који су својевремено правили огромне зараде никако не дају мира продуцентима који су жељни нових новчаних успеха. Тако је стигла вест да се снима нова верзија чувеног филма „Прохујало с вихором". Овога пута филм је добио обличје мјузикла а Скарлет О'Хару би требало да глуми Кајли Миноуг. У улози Рета Батлера биће виђен још један идол најмлађе публике Џејсон Донован (његов први албум се недавно појавио код нас). Скарлетине сестре тумачиће девојке из трија Бананарама, док ће певачица групе Т'Пау, Карол Декер одглумити госпођу у борделу. У јавност је процурела и вест да ће се у филму појавити и Принц у улози Скарлетине праве љубави Ешлија Вилкиса. Музику за филм написаће тиражни трио Сток, Еткин Вотермен. Судећи по избору сарадника тешко је поверовати да ће овај филм имати неки уметнички квалитет, као што је тешко поверовати и да ће се Принц укључити у ову комбинацију.

Зоран Јакшић

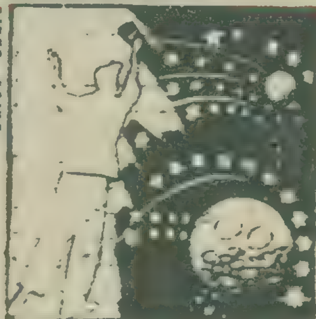

уређује
др Зоран Живковић

АФРИКА

Ноћ је била веома спарна. Алберто Салза, ноћни чувар у термонуклеарној централи Санта Катерина Виларјоза, на Сицилији, извади марамицу и обриса с врата грашке зноја. Затим се тромим кораком упути према портирској кућици. Већ је готово ушао у просторију у којој је вентилатор неуморно радио читаве ноћи, када одједном застаде и ослушну. Хор зрикаваца надјачавао је све шумове у околини, али је Алберто наједном био свестан да нешто није у реду. Полако је раскопчао футролу за појасом, извадио службени револвер и вратио се путем којим је прошао пре неколико тренутака.

Главна реакторска хала била је осветљена живиним светиљкама, а на стотинак метара око ње била је чистина прекривена црвеницом. Иако је видик био сасвим јасан, Алберту је било потребно неколико секунди да опази прилику човека одевеног у дуги црни мантил како стоји крај главних врата и нешто петља око њих.

Алберто поче да се прикрада мачјим кораком, трудећи се чак и да дише што је могуће тише. Чудио се како је могуће да неовлашћена особа упадне у круг централе а да не активира неки од стотинак различитих аларма начичканих око ње. Пре свега, како то да ништа нису видели на камерама у главном одељењу за надзор? Централа је већ неколико пута била на мети терориста, али до сада нико од њих није успео да приђе даље од спољње ограде.

Када се нашао на десетак корака од незнанца, Алберто подиже револвер и упери му га у главу.

– Ни макац – рекао је.

Странац се полако окрете и погледа Алберта. Равна црна коса падала му је преко очију. Лице му је било необично бледо и младолико. Помислио је да му делује некако чудно, али у тренутку није могао да докучи због чега.

– Подигни руке и наслони их на зид. – Алберто му приђе и претресе га. Младић није носио никакво оружје. Алберто схвати због чега му је његово лице изгледало чудно. И поред ђаволске спарине сицилијанске ноћи на њему није било ни капи зноја. А Алберто се, и поред кратких рукава униформе, знојио као прасе. – Ко си ти? – упита га.

– Моје име ти ништа не би значило – рече младић. – Долазим из свемира.

Један тренутак Алберто га је само гледао.

– Драго ми је – рече он. – Ја сам Божић Бата. Пођи тамо.

Странац је послушао. Погледом искоса пратио је цев Алертовог револвера.

– Твоје оружје Божићу, не може ме повредити – рекао је Алберту. – Боље га склони да се не озледиш.

Алберто се намргоди. Тип очигледно није схватио колико је његов прекршај озбиљан.

– Како си ушао?

– Материјализовао сам се. Ја сам...

– Ванземаљац, знам. Али зашто си овде?

Младић је ишао према портирској кућици не осврћући се.

– Наша раса је врло стара – говорио је он. – Некада давно, док људи нису ни постојали, започели смо пројекат насељавања других светова. Могао би нас назвати претходницом. Ми лутамо свемиром милионима година, све док не нађемо свет који можемо припремити за насељавање. – Младић застаде пред вратима портирске кућице, а Алберто му показа да уђе.

– Након што учинимо све потребне припреме, за нама долази главни талас насељеника. Ми сејемо, звезде, Божићу.

– Луташ, милионима година, ех? – рече Алберто. – Онда ти неће бити проблем да сачекаш једно пола сата, док не дођу патролна кола? Дао сам сигнал да крену – објасни он. Затим заинтересовано погледа младића. – Толике године, ха? Добро се држиш, знаш?

– Ми смо енергетска бића – објасни је младић. – Јашемо на сунчаним ветровима и идемо од звезде до звезде, припремајући светове за нашу браћу. Немамо тело у правом смислу речи.

– Ма немој – рече Алберто одмеравајући га од главе до пете. – Не изгледаш ми баш много енергетски.

Младић се само насмеја. – То је само љуштура, разуме се. Види.

И пре него што је Алберто схватио шта овај ради, младић ухвати свој образ и повуче га надоле. Кожа се расцепи попут папира, а из отвора бризну бели пламен. Алберто врисну.

Отвор се ширио. Пламен је обухватио читав десни образ и половину груди. Зачу се отегнуто праскање и ваздух се испуни мирисом озона. Наједном читава просторија као да оживе, варнице почеше да играју по радио-станици и неонској светиљци, а одмах затим вентилатор се распршта у стотину комада. Алберто подиже револвер и испали један, затим други метак у тело чију су половину главе и руку обухватали електрични пламенови. Хици прострелише груди странца наизглед без икаквог отпора и распршташе стаклени прозор иза њега. Бела ватра стаде да избија кроз отворе које су начинили меци. Странац се изви заслепљујућом брзином и руком која је још била људска дограби Албертов револвер. Метал цеви заблиста и секунду потом капи растопљеног гвожђа почеше да падају на под, остављајући нагореле рупе за собом. Странац ба-

ци на под истопљене остатке оружја који су се још пушили. Алберто поче да се повлачи све док не осети тврдоћу зида за својим леђима. Неонска светиљка је прегорела и само је демонски сјај створења обасјавао просторију.

– Шта... шта хоћеш? – упита Алберто шапатом.

– Већ сам ти рекао – одговори створење. Његов глас сада је био шуштав, нејасан, као да избија одасвуд. Згужвани, нагорели остаци нечега лежали су на поду пред њим. – Дошао сам да овај свет прилагодим условима живота своје расе. Иако смо сачињени од енергије, постоје услови који су најпогоднији за нас. Тешко ми је да држим облик у оваквој околини.

– Реактор – прошапта Алберто. Наједном је схватио да ништа од онога што је младић рекао није била шала.

– Зато си дошао овамо?

Трептави, пламени облик као да га је пажљиво гледао.

– Зар то није очигледно, Божићу? Мени и мојој браћи биће потребно много енергије да претворимо Земљу у оно што треба.

– Али у шта? – Алберто наједном осети жељу да заплаче. – Зар нисте могли да се обратите земаљским владама? Свакако би вам доделили један део света. Многе области на Земљи су ненастањене. Могли сте да одете до њих и прилагодите их себи. Зашто то чините овако?

– Бојим се да то не би било лако изводљиво – рече створење.

– Зашто не? Зар мислите да не бисмо могли да живимо једни уз друге у миру? Зар мислите да нема начина да се споразумемо? Живите свој живот, а ми ћемо свој. Не постоје разлике које се не могу превазићи.

Пламена приказа и даље га је посматрала.

– Топлота – рече Алберто.ж – Ово лето је немогуће спарно. То сте ви учинили, зар не? Долазите из света који је топлији од Земље и почели сте и њу да загревате.

Учини му се да је блиставі лик једва приметно климнуо.

– Забога милога, зар сте морали да дођете овде? Зар нисте могли да одете у Африку?

Створење је ћутало.

– Зашто не одговараш? Решење сигурно постоји – рекао је Алберто бришући зној. – У шта то желите да претворите Земљу? Одакле долазите?

Светлуцави лик енергетског бића као да се разливао и нестајао. Његов глас сада је био једва разумљив.

– Да ли си икада чуо за назив жути патуљак? – рече он. – Ми стижемо са Сунца.

ЗАБАВНИКОВА РАДИОНИЦА

МУВАЛИШТЕ (ЈЕ

Да ли је љубав болест? Јесте, али непрелазна. Можете некога љубити и љубити, али га нећете заразити својом љубављу

(Душко Радовић)

Ето, и то је једном морало да се деси: нова школска година је све мање нова, све више школска (верујемо да већ увелико учите), а како ствари стоје – неће бити година, завршиће се за осам-девет месеци.

Шта вам се ново дешава у „новој години"? Да ли сте добили географију уместо познавања друштва? Да ли сте добили и неко ново друштво (можда сте се преселили или је ваш стари разред добио појачање)? Да ли сте већ сазнали шта су спирогире и зашто је хемичарка на лошем гласу? А ко зна, можда сте ове године свечано одлучили да редовно обнављате лекције и да се више не презнојавате пред полугође?

Све ово само нагађамо, али нешто, ипак, поуздано знамо: Бане из VII₂ се, наочиглед целог разреда, заљубио!

Прошле школске године Бане се понашао сасвим обично: клиберио се, повремено тукао, дружио само са дечацима, а са часова је бежао искључиво због утакмица. Сада га не можете препознати! Пише неке безвезне љубавне цедуљице, „ЊУ" води у посластичарницу (бљак!), шета као авет око њене зграде, на одморима јури до њене учионице, потпуно заборављајући старо друштво. Невероватно!

За Банета и њему сличне – „Мувалиште" и даље држи одшкринута врата и очекује најсвежије вести. Јавите нам ако сте (не)срећно заљубљени ако имате невоља или сте их управо разрешили; пишите нам ко се у вашем разреду заљубио и шта чините да му у томе помогнете (или можда – одмогнете).

Прва и најсвежија вест нам је стигла из Титограда од „читатељке из Загреба". Она каже:

„Видим да сте отворили нову рубрику – "Мувалиште", па сам одлучила да вам напишем шта ме мучи. Заљубљена сам у једног дјечака који је годину дана старији од мене.

Мој проблем је:

1. Мислим да ми је рано да се са њим „забављам" јер имам тек 12 година.

2. Не знам на који начин да га „збарим".

3. Круже приче да је заљубљен у ову па у ону, док неко каже да он искориштава само оне које трче за њим.

Толико о мојим проблемима и још само да кажем да се нас двоје познајемо и да многи кажу да је он заљубљен у мене.

Молим вас да ми одговорите и да ми ово писмо не заврши у кошу."

Драга наша „Читатељко из Загреба"

1. Сасвим је небитно из којег нам се града јављаш јер смо сигурни да сличне муке има бар по једна девојчица у сваком месту, а у Титограду их је и више него што можеш да претпоставиш.

2. „Омладинска радионица" не зна одговоре (понекад чак ни питања не знамо).

3. Обратила си се на праву адресу!

Дакле, „радионичари", ево, најзад, правог посла за вас! Шта бисте ви одговорили? Како бисте помогли нашој читатељки?

Пошто немамо њену адресу (поштар би се сигурно слудео да треба да уручи писмо упућно „несрећно заљубљеној читатељки из Загреба, а можда и из Титограда"), пишите нама а ми ћемо објавити одговоре који стигну. Пословица каже да су две главе паметније од једне. Можете онда мислити како ће се провести проблеми кад их опколе **све** радионичарске памет-

Илустровао: Растко Ћирић

...) И ИГРА

Илустровао: Растко Ћирић

не главице.

Верујемо да и наша читатељка нестрпљиво ишчекује одговоре, зато – пишите што пре.

У међувремену, док размишљате, а и као мали знак захвалности за ваш труд – поклањамо вам сјајну игру коју нам је послала Анамарија Живчић из Карловца (Логориште 35).

Већ смо објавили једну са сличним насловом, али, верујте нам на реч, и ова нас је одушевила.

БЛАГО

Ево правила игре, онако како их је Анамарија написала:

Игра је за две особе. Да би се започело, играч мора бацањем коцкице добити „тројку" (има права на три покушаја).

Играч бира пут „А" или „Б" и жури до блага. Али, на том путу га чекају многе опасности:

– Ако стане на црно поље иде једно поље уназад.

– Ако се заустави на пољу са дetелином – то је срећа – иде два поља напред.

– Сусрет са мајмуном је такође користан – играча одводи три поља ближе благу.

– Ако тигар искочи из грма (на пољу 21 или 27) треба бежати три поља уназад.

– Ако се ловац упетља у лијане (поља 36, 37 и 38) мора да се врати у проходни део џунгле и пропусти једно бацање.

– Живо блато је толико опасно да играч мора да се врати чак до старта одакле ће поново кренути у лов.

Благо чека на пољу под бројем 48. Победник треба да се одужи џунгли тако што ће нацртати или отпевати нешто карактеристично за њу.

Срећан лов!

* * *

Ако се сећате епизоде у којој Алф добија неодољиву потребу да цитира, препознаћете симптоме ове необичне болести са Малмака и код потписника ових редова.

На крају, још само један цитат: „Укуси су различити!" рече ђаво и седе у коприве! Као што примећујете „Омладинска радионица" се труди да угоди различитим укусима, односно, да понуди лек за разноврсне болести. За дијагнозу „хронична заљубљеност" – отворили смо „Мувалиште". Ако сте, пак, заражени „арги-вирусом" добијате сталне порције наших и ваших игара. Али, претпостављамо да то није све. Због тога је неопходно да сазнамо дијагнозу – пишите нам шта вас мучи и о чему бисте волели да разговарамо.

П. С. Још ниједно писмо није завршило у кошу. Ако га и не објавимо, будите сигурни да смо га прочитали.

Н. М.

ЕНИГМАТИКА

Припремају: М. Јеленковић и З. Зељковић

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

●	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1							●					
2							●					
3					●							
4			●									
5		●		●								
6												
7												
8												
9												
10												
11												

ВОДОРАВНО: 1. Капа од крзна – Врста горког аперитива, 2. Сличан, аналоган – Чест назив хотела (такође и формат хартије), 3. Име енглеског глумца Ричардсона – Тамноцрвени махагони, 4. Упишите: лц – Име фолк-певачице Милошевић, 5. Прво слово – Ознака за ампер – Продавац галантеријске робе, 6. Мало зрно (мн.), 7. Једно од Хавајских острва, 8. Јужноамеричка птица, 9. Рудник гвожђа у Босни, 10. Бурмански политичар, бивши генерални секретар ОУН, 11. Приходи од капитала.

УСПРАВНО: 1. **Француски шансоњер са слике,** 2. Притока Уне – Веслачко такмичење (мн.), 3. Свечана игранка – Летовалиште код Копра, 4. Име нашег композитора Кабиља – Важан грађевински материјал, 5. Радна организација (скр.) – Место уништено пожаром, 6. Медитеранска биљка меснатог лишћа, 7. Један тонски ред у музици, 8. Врста папагаја, 9. Име америчке глумице О'Хара, 10. Грчки јунак под Тројом, 11. Ране воћке, 12. Део цркве, жртвеник.

ЗАГОНЕТНА СИЛУЕТА

Зацрните оловком само оне сегменте означене тачкицом и добићете занимљиву силуету.

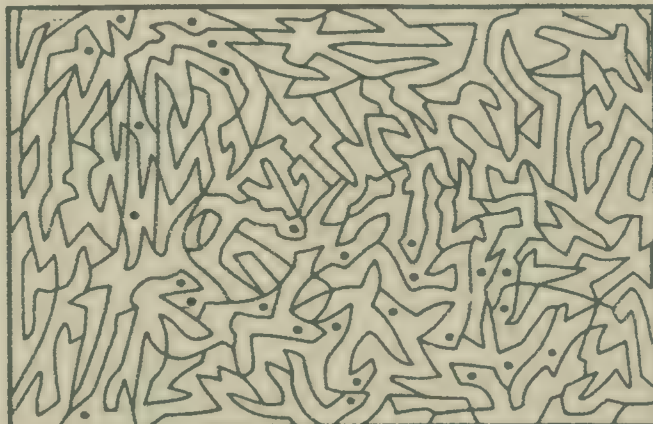

Решење на странама мале поште

ШАФРАН, зачин вредан као злато

РАД ПЛАЋЕН ЦВЕЋЕМ

У ДРЕВНИМ ВРЕМЕНИМА КОРИСТИО СЕ У ИЗРАДИ ЛЕКОВА. НАЈВИШЕ СЕ УЗГАЈА У ШПАНСКОЈ РЕГИЈИ ЛА МАНЧИ. ПО ЛЕГЕНДИ, ЛЕПИ МЛАДИЋ КРОН ПРЕТВОРЕН ЈЕ У ТУ БИЉКУ ЈЕР СЕ ДРЗНУО ДА ЗАВОЛИ НИМФУ СМИЛАКУ. КАДА СЕ У ШВЕДСКОЈ СЛАВИ ПРАЗНИК ЛУЦИЈА, ПОСТАЈЕ ПОСЛАСТИЦА ЗА „ОБИЧАН" СВЕТ КАО И ЗА НОБЕЛОВЦЕ

Без обзира на вештину и брзину, један радник не може да добије више од педесетак грама прашника са тучковима из цвета у току дана.

Најлепша девојка постаје Луција. Сваке године, 13. децембра, у Шведској се празнује по радним местима, школама, у (готово) свим домовима. Обичај је да Луција, обучена у дугачку белу хаљину са обручем у коси на коме су упаљене свеће, уђе са свитом такође у белом. Луција, наравно, није једна. Свако одабира девојку која ће симболизовати традиционални празник чије се порекло губи у древним временима, а који се званично слави у Шведској још од 18. века.

Прича каже да се многи нобеловци, затечени некако баш у то време у Стокхолму да би примили најпознатију светску награду, изненаде неочекиваном појавом девојке у белом која ће им на послужавнику унети кафу и колачиће са шафраном.

Биљка с именом и презименом

На сам помен шафрана, вероватно ћемо помислити на биљку коју виђамо по ливадама и код нас, како се сад популарно каже, од Триглава до Проклетија. Шафран често краси и баште, а гаји се и као собни цвет. Све то на шта мислимо је биљка латинског назива Crocus. Међутим, шафран који нас овде занима је онај из исте породице, али који уз оно Crocus има и додатак – sativus. Тај цвет с именом и презименом представља праву принцезу свога рода.

Брати шафран значи добро савити леђа у току две недеље, колико отприлике траје берба ове биљке.

Љубичастог цвета, Crocus sativus цвета у касну јесен. Има ту част да га је спомињао и најстарији хеленски песник Хомер, а о њему пише и Хипократ, један од најпознатијих и најзначајнијих лекара старих Грка. У тим давним временима шафран се употребљавао као додатак појединим лековима. Равноправно са тадашњом званичном медицином Crocus sativus је и састојак у обредима црне магије.

Да не бисте помислили да је шафран неки озбиљан цвет – мрачњак, подсетићемо вас на његову ведрију страну. Његовом заносном љубичастом изгледу и опојном мирису нису могли да одоле ни стари Римљани. Прерађен у парфем, постављан је у пехаре по одајама императорских палата, у позориштима и римским купатилима. Прича се да су улице Рима биле посуте шафраном када се цар Луције Домиције Нерон (37–68) вратио са једног од својих многобројних похода.

уморне али задовољне раднике и власнике поља шафрана, а врхунац забаве је тренутак када се бира најлепша девојка која добија ласкаву титулу Дулчинеје, Дон Кихотове љубави.

Са јагњетином или – у колачима

Једном обран и запакован Crocus sativus почиње свој самостални „живот" на светском тржишту. Не може се тачно рећи која су то јела у којима је неопходан као зачин, јер све зависи од укуса. Тако га, на пример, Арапи, који га најчешће и користе, стављају у печење, кажу да је посебан и неопходан „шмек" младој јагњетини, затим са пилетином „на све начине", са пиринчем. Популаран је у француској кухињи, Италијани га воле у рижоту. Наравно, шафран се користи и у земљи која га и узгаја. Додаје се паељи, познатом јелу које се прави од пиринча, кобасица, свежих „производа мора" и пилетине.

После Саудијске Арабије и Кувајта, САД је трећа земља по увозу шафрана. Није ни чудо јер су се у овој земљи стекли сви народи, самим тим, и све кухиње света. Док су ове три државе највећи купци, Шпанија, са 70 посто, највећи је произвођач.

Шпанију су овим цветом „заразили" Арапи – Мавари у 10. веку. Ту биљку Crocus sativus звали су сафаран и Шпанцима оставили у наслеђе и њено име. У Сервантесовој земљи овај цвет се зове – асафран. И у другим језицима назив је сличан, баш као и у нашем.

Кад следећи пут купите зачин шафрана, без обзира што је то биљка без чувеног и скупог презимена sativus, сетите се да су га користили још Феничани правећи колачиће у част своје богиње Астарте. Чувена Египћанка Клеопатра, краљица која је владала у првом веку пре наше ере, имала га је у козметици.

А кад се боље загледате у овај цвет, сетите се грчке легенде. Крон је био младић који је волео лепу нимфу Смилаку. Због недозвољене љубави, обоје су кажњени. Он је претворен у шафран, она у ладолеж. По другој причи, дечак Крон се играо са Хермесом, богом пастира и стада, путева и трговине, заштитником лопова и у игри је неопрезно налетео на диск који га је усмртио. Из његове крви изникао је шафран.

Лек, враџбина, парфем, али и – боја. У старој Грчкој шафраном су бојили одећу владара. А онда се, од претеране употребе, „излизао". Људима плаве крви шафран је временом досадио. Тада га је прихватио сасвим други слој људи. Почео је да миомирише по – борделима.

Помињан и у кинеским медицинским књигама, а и код Арабљана, шафран је, изгледа, једно време нестао из Европе. Судећи по изворима вратили су га или крсташи или неки ходочасник, са пута по Триполију. Колико је том ходочаснику било важно да унесе семе шафрана у Енглеску говори податак да је издубио свој штап и тако шафран „вратио" на Стари континент.

Од изласка до заласка Сунца

Данас се Crocus sativus највише узгаја у шпанској регији Ла Манчи и то у граду Консуегри. У овом месту, које красе Дон Кихотове ветрењаче, читаве породице буквално зависе од бербе шафрана. Ушао је и у песму. Рефрен једне понавља: „Шафран је надмен и непредвидљив цвет. Рађа се са изласком, а умире са заласком Сунца".

Песма не претерује. Средином октобра 400 узгајивача и армија помоћника су на ногама. Око шафрана се треба добро намучити зато што се он сади, узгаја и бере истим процесом као и пре хиљаду година, а то значи – рукама. Уколико се не узбере у року од неколико сати кад се расцвета, губи сваку вредност. Замислите само колико пута се треба сагнути да би се цвет, који је при земљи, пажљиво извадио и ставио у корпу!

На стотине људи из саме Консуегре и осталих делова Шпаније окупљено је на берби. Истовремено други седе по кућама и чекају корпе напуњене шафраном. Од читавог цвета Crocus sativus користе се само три прашника и тучак. Та три прашника са тучком треба извући вештим потезом. Рачуна се да се од 70 до 100 хиљада цветова добије пола килограма драгоценог зачина. Зато није нимало чудно што тај зачин вреди малтене као злато. Пола килограма се плаћа две хиљаде долара.

Велика је моба кад шафран процвета у октобру али, без обзира на велики број радника, тачно се зна ко је колико убрао и, касније, одвојио прашник од цвета. Разлог је једноставан. Радници се плаћају – цвећем, односно тим злата вредним прашницима. На њима је да ли ће их задржати за себе или добро продати.

Када се сва поља оберу последње недеље октобра, организује се славље у знаку великог шпанског писца Мигела де Сервантеса. Незаобилазни ликови Дон Кихота и Санча Пансе увесељавају

Весна Софреновић

Уређује: Диего Варагић

Научите јапански!

Мене занимају одговори на следећа питања:

1. Да ли се јапански језик учи на неком факултету?
2. Где могу да набавим српскохрватско-јапански речник?
3. Да ли постоји јапанска читаоница у Београду?
4. Која је адреса јапанске амбасаде?
5. Где у Београду могу да похађам течај јапанског језика?

ЈАСНА БУЛАЈИЋ
Устаничка 198/42
Београд

1. Јапански језик се изучава на Филолошком факултету у Београду. Број студената је ограничен.

2. У употреби је само енглеско-јапански речник. Другог нема.

3. У Београду нема ни јапанске читаонице.

4. Амбасада се налази у Илирској 5. Тел. 768-255.

5. Течајеве јапанског језика у Београду организује Центар за учење страних језика у Улици Васе Пелагића 33. Пошто је рок од 18. септембра прошао, следећи упис биће тек 15. фебруара 1990.

Сујеверје – празноверје

Да ли црна мачка заиста доноси несрећу?

БОЈАНА
Титово Ужице

Готово код свих народа црна мачка се издвојила као симбол зла. Зато се и до наших дана одржало веровање да ће лоше кренути човеку коме она пређе пут.

Британци су једини који ово не признају. У Енглеској је добар знак црна а лош – бела мачка! Нисмо чули да они због тога пролазе боље или горе од нас, на пример.

Да није бесмислено, сујеверје, највероватније, не би имало за синоним реч ПРАЗНОверје.

Шнајдер за програмирање

Имам SCHNEIDER CPC 464 и упутство на немачком језику. Да ли у Југославији постоји погодна књига за програмирање на овом компјутеру и где може да се набави?

ЗОРАН
Сарајево

Књигу која те занима можеш да наручиш преко „Народне технике Хрватске", Далматинска 12, Загреб, а зове се „Увод у рад и програмирање за AMSTRAD I SCHNEIDER". Аутор је Дамир Мураја.

Чик погоди!

Мог друга и мене занима који је авион ловац-бомбардер најбољи на свету?

МИЛАН И ДЕЈАН
Лазаревац

Не може се говорити о томе који је авион најбољи на свету. Некад се то и

Поздрав – питања – одговор

Istra — Jugoslavija

LEP POZDRAV IZ PULE 71
POSILJAJO TVOJI REDNI BRALCI
IN TE SPRAŠUJEJO:
1. KJE VSE SE OB JADRANSKEM MORJU
NAHAJA ČRNA VDOVA?
2. KJE NAJRAJŠI POSTAVIJO ROBI
SVOJE MREŽE?

FOTO. S. Maric

PULA, MARKA ORESKOVICA 66

500-2

MALA POSTA
P. FAH 124
MAKEDONSKA 29
11000 BEOGRAD
SRBIJA

Разгледница нас је обрадовала. Захваљујемо и, ево, одговарамо на ваша питања:

Паук у народу познат као црна удовица живи дуж читаве обале нашег мора, у Херцеговини и у континенталном делу Црне Горе. Препознаје се по црвеним тачкицама на леђима. Место где ће разапети мрежу бира као и сви други пауци, с тим што се његова препознаје по левкастом облику на чијем крају он чучи и вреба плен – углавном скакавце.

Претпостављамо да знате да је ујед црне удовице отрован за људе и животиње, али и да постоји серум као заштита од последица.

не зна, јер је строго чувана тајна. У сваком случају, међу најбоље ловце-бомбардере спадају: „F-111", „F-15E", „MG-23", „торнадо", „мираж-2000"...

Телефон помоћи

Да ли у Београду још постоји такозвани „теле-апел" и који је број телефона.

ГАГА И НЕНА
Ниш

Ова служба помоћи још постоји и ради на два телефона. Ако је у питању алкохолизам, треба позвати 666-166. За невоље психолошке природе ту је служба Неуропсихијатријске клинике која дежура непрестано. Телефон је 685-050. Не заборавите позивни број: 011.

ТРАЖИМО

ПРИЈАТЕЉЕ

Данијела Маријановић, Трг I интернационале 35, 44000 Сисак – 16 година, говори енглески, воли поп музику, бави се кошарком.

Predrag Stamenković Blockstensv. 106 NB, 13654 Haninge, Sverige – сакупља маркиране коверте и разгледнице и радо би их мењао.

Милена Тодоровић, Косте Новаковића 42/2-5, 91000 Скопље – 15 година, воли музику, сакупља постере.

Јелена Марковић, Максима Горког 56/3, 11000 Београд – 15 година, воли дружење, спорт, клизање и музику.

Naoko Tsuchiya, 4-3-6 Ishibashi, Ikeda-city, Osaka 563, Japan – 17 година, воли музику, радо би се дописивала с младима из наше земље.

Ђана Башић, Фахрета Дедића 18, 78000 Бањалука – 15 година, воли музику.

Церовић Дајана и Данијела, Др Мујбеговића 17 а, 72000 Зеница – имају 14 и 15 година, воле море, аутомобилизам и музику.

Биљана Ђаковић, Бранка Радичевића Р1 ст. 11, 35000 Светозарево – 12 година, сакупља сличице „Животињско царство", воли музику.

Саша Стаменковић – Суседградска 1, 41000 Загреб – 10 година, жели да се дописује са вршњацима који воле кошарку.

Виолета Петровић, Боре Станковића 10, 17510 Владичин Хан – 16 година, воли музику, филм, дружење и спорт, посебно одбојку.

РЕШЕЊЕ ЕНИГМАТИКЕ

УКРЕШТЕНЕ РЕЧИ: шубара, амаро, аналог, ројал, ралф, амарант, лц, изворинка, а, а, галантер, зрнца, некер, агами, вареш, у тант, ренте.

ЗАГОНЕТНА СИЛУЕТА: видите цртеж!

ИМПРЕСУМ (латински IMPRESSUM), штампана ствар, штампање, по закону обавезно означавање имена издавача и уредника, одговорних за садржину часописа.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

БРОЈ 1972

Први број Политикиног Забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НО „ПОЛИТИКА"
др Живорад Миновић

Руководилац ООУР-а и главни и одговорни уредник „Политикиног Забавника"
Дарко Рибникар

Заменик главног и одговорног уредника
Зефирино Граси

ИЗДАВАЧКИ САВЕТ
Сима Беговић, Бранка Булатовић, Милојко Ђоковић, Љубинка Ђуровић, Љиљана Златковић, Милан Илијин, Милован Кљајић, Нада Михаиловић, Душан Петровић (председник), Драгољуб Петровић, Радован Поповић, Зора Продановић, Радомир Ристић (заменик), Верица Смиљанић и Никша Стипчевић. Чланови Савета из Редакције: Дарко Рибникар, Зефирино Граси, Соња Јашовић, Мирјана Маринковић и Петар Милатовић.

РЕДАКЦИЈА:
Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић (графичко-технички уредник), Славољуб Кецић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Ивaнка Миладиновић, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Минић, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Војислав Стаменовић, Недељка Сташић, Даринка Тодоровић, Миленко Тодоровић, Милош Томић и Бранислава Црномарковић.

СЕКРЕТАРИЈАТ:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА" – ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК", Македонска 29, 11001 Београд. Поштански фах 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 12.000 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 132.600 динара, полугодишња 265.200 динара, годишња 530.400 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 265.200 динара, полугодишња 530.400 динара, годишња 1.060.800 динара

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „Политика" – ООУР „Продаја" – претплата на лист: „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

ГОДИШЊА ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ:

САД	USD	51.–
СР НЕМАЧКА	DEM	97.–
ШВЕДСКА	SEK	328.–
ФРАНЦУСКА	FRF	327.–
ШВАЈЦАРСКА	CHF	83.–

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика" код „ИНВЕСТБАНКЕ" – Београд, на рачун број: 60811-620-63-257300-00054 уз обавезну назнаку: ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

Драги пријатељи,

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК и PEZ бонбони,
позивају вас у

ВЕЛИКУ НАГРАДНУ ИГРУ

У сваком броју ЗАБАВНИКА поклањамо вам карте за играње са популарним ликовима ХОГАРА, ХЕЛГЕ, ХАМЛЕТА.

маме и тате,
деке и баке,
купите секи и бати
PEZ бонбоне слатке.

Слатки ПЕЗ бонбони за своје љубитеље обезбеђују вредне награде:

- сваког дана БИЦИКЛ ВМХ-Рог
- сваког дана кацига PEZ ВМХ
- сваког месеца мотоцикл ТОРИ
- на крају наградне игре СУПЕРНАГРАДА – ТРОДНЕВНА ПОСЕТА „ЕВРОПСКОМ ДИЗНИЛЕНДУ" у Амстердаму за две особе

ако би и ви желели да вам се срећа осмехне и добијете неку награду пошаљите **ТРИ ЛИСТИЋА** који се налазе у паковању ПЕЗ ФИГУРИЦА на адресу:

ПОЛИТИКА – ПП 124,
11000 Београд,
Македонска 35.

Надајте се да ће и ваше име бити међу награђенима који се извлаче жребом, а објављиваћемо их у ЗАБАВНИКУ:
17. XI, 15. XII и 12. I '90.

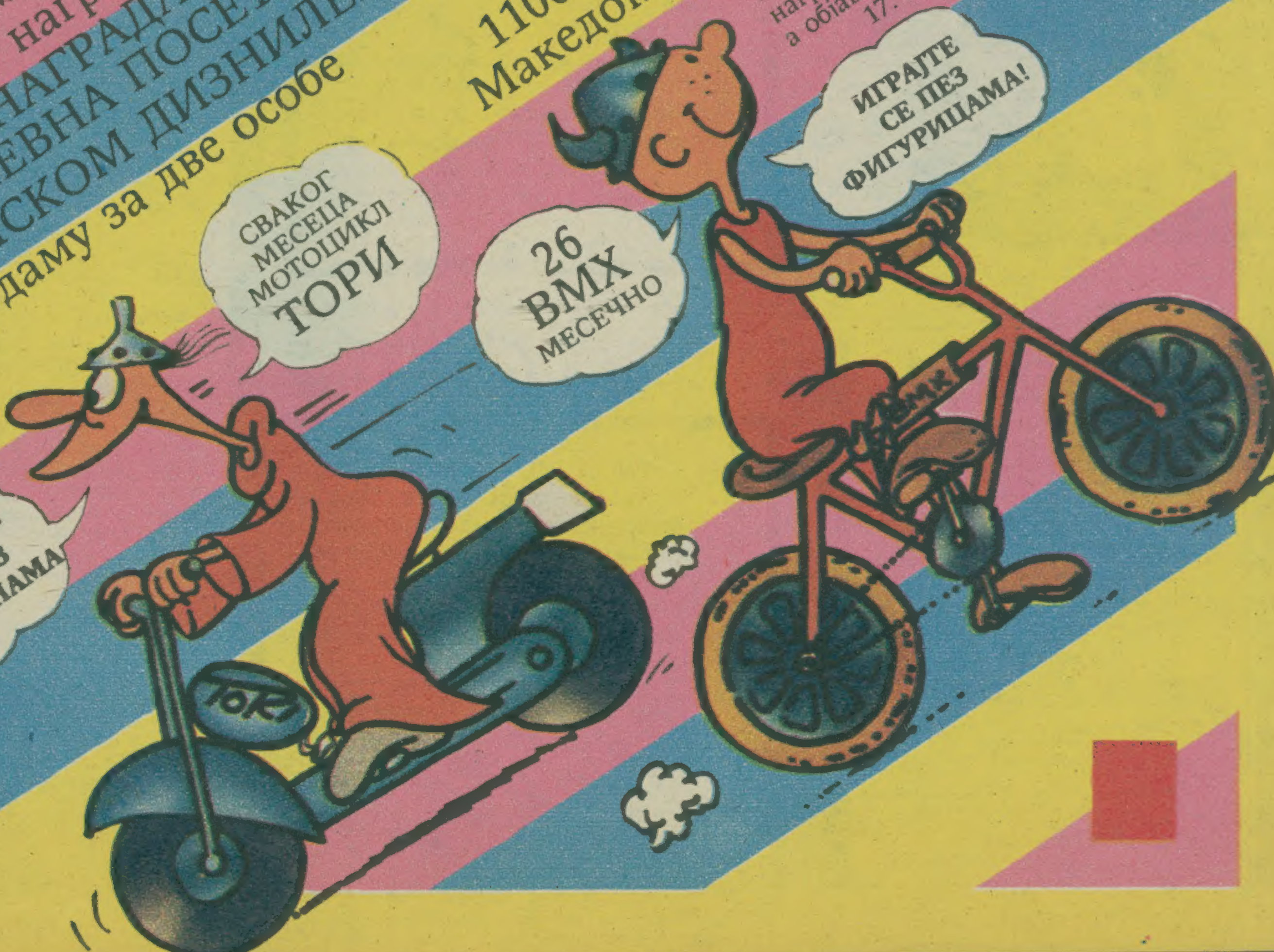

Графити 89.

НАШ ИЗБОР ГРАФИТА КОЈЕ СТЕ ПОСЛАЛИ

1. Врхунац среће је када се обогатите преко ноћи, а нема ко да вас пробуди.
Стевица Шашић, Апатин

2. Заљубљеност је нижи степен здраве памети, а љубав – виши степен заљубљености!
Небојша Јовановић, Бановићи

3. Срећа у несрећи је ако испаднеш из авиона баш изнад фабрике чоколаде, а несрећа је ако упаднеш у рачуноводство!
Светлана Ћопић, Београд

4. Бити лепо васпитан значи јести рукама да не би испрљао виљушку и нож!
Андро Чечук, Сплит

5. Идеалан графит за надгробну плочу: СРЕШЋЕМО СЕ ОПЕТ!
Динко Османчевић, Бањалука

6. Врхунац среће је ући у Гинисову књигу рекорда као човек који је највише пута добио на лутрији!
Радослав Чугаљ, Босански Нови

7. Романтичан је онај ко је прочитао много романа.
Жарко Медар, Нови Сад

8. Седе четири човека. Приђе им пети и рече: „Дозволите да вам се придружим па да постанемо људи!"
Бакс, Београд

ТРИ „ЗАБАВНИКОВА" ПИТАЊА:

1. Шта тачно значи имати стила у животу?
2. Где је погрешила Црвенкапа?
3. Који је статистички податак најтачнији?

Ваше генијалне и духовите одговоре на ова питања шаљите на адресу: РАДИО-БЕОГРАД, Хиландарска 2, За „ОЗОН" – ГРАФИТИ '89, 11000 Београд. Одговарајући на „ЗАБАВНИКОВА" питања аутоматски улазите у нашу игру!

WALT DISNEY
МИКИ

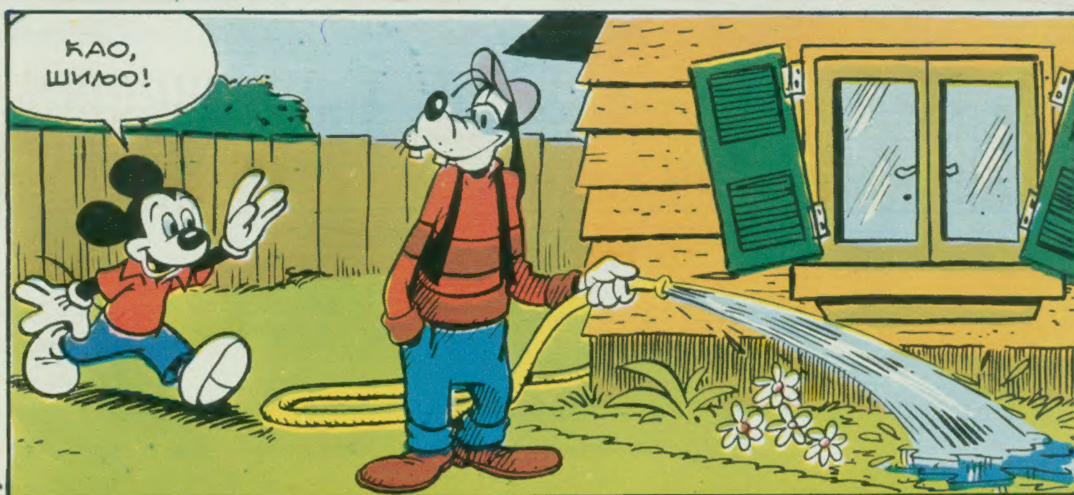
ЋАО, ШИЉО!

ЧУО САМ ДА СИ КУПИО САТЕЛИТСКУ АНТЕНУ!
АХА!

ПРОДАВАЦ МИ ЈЕ РЕКАО ДА МОГУ ДА ГЛЕДАМ СВЕ ПРОГРАМЕ!

ПА, ЈЕСИ ЛИ ЈЕ ИСПРО-БАО?
НЕ!

МОЈ ТЕЛЕВИЗОР ИМА ДРУКЧИЈИ ПРИКЉУЧАК!
ТАКО ЗНАЧИ! БЕЗ ВЕЗЕ СИ ПОТРОШИО ГРДНЕ ПАРЕ!

ПА, НЕ БАШ!

НАПРАВИО САМ У ДВО-РИШТУ БАЗЕН ЗА ПТИЦЕ, КОЈИ САМ ВЕЋ ОДАВНО ЖЕЛЕО!

3-26